

Foto: Colourbox/collage!

Danmarks fattigste universitet

- afsløres i MÅNEDENS ANALYSE. Rektorerne er dog uenige om analysens gyldighed og ikke mindst, om fordelingsnøglen mellem uni'erne skal ændres

CBS og RUC er de fattigste universiteter. De har høje undervisningsbevillinger i forhold til deres forskningsbevillinger. De har mange studerende pr. underviser, hvilket indikerer ringe undervisningsressourcer. Og når de har mange studerende pr. videnskabelig medarbejder (vip) indikerer det en svagere forskningsbaseret undervisning, som blev kritiseret af Rigsrevisionen i efteråret.

Således lyder konklusionen i FORSKERforums analyse af uni'ernes basisbevillinger.

Spørgsmålet om fordelingsnøglen mellem uni'erne dukker op med mellemrum blandt rektorerne i Rektorkollegiet, og netop nu er det blevet en varm kartoffel i kredsen, erfarer FORSKERforum. Spørgsmålet er rejst bag lukkede døre, for kollegiet udstiller traditionen tro ikke deres interne uenigheder, men fremstår udadtil som konsensus-forum.

Men rektorerne er voldsomt uenige om spørgsmålet. Det afslører deres svar, da FORSKERforum forelagde *månedens analyse og konklusionen: "CBS og RUC er de fattigste ..."* for dem. Rektorerne blev dels spurgt, om *de enige/uenige i analysen? Og dels spurgt, om de bakker om en ændring af fordelingsnøglen (lagkagen) mellem uni'erne?*

Alle rektorer vil gerne nedtone uenigheder, men på baggrund af interview med 6 ud af 8 medlemmer af Rektorkollegiet fremgår det, at

der er stor intern splittelse i synet på den økonomiske fordeling universiteterne imellem.

CBS-rector: 'Vi er ultrafattige ...

CBS-rector **Per Holten Andersen** kalder CBS "ultrafattig" i sammenligning med de andre. Han mener, at 45:20:25:10-fordelingsmodellen bør udvides til at gælde alle basisforskningsmidler, hvilket vil tilgodese de mindre velstillede universiteter. Han får opbakning fra RUCs rektor **Ib Poulsen**: "Der er ubalance mellem universiteterne, når man ser på basisbevillingen og konsekvenserne af ubalancen".

AAUs rektor **Finn Kjærdsdam** giver delvis opbakning til analysen, mens SDUs **Jens Oddershede** stiller sig neutral midt i feltet.

Derimod anfægter de gamle og "rige" uni'er analysens indikatorer, hvor KU-rector **Ralf Hemmingsen** dog afviser at udtale sig. AU-rector **Lauritz Holm-Nielsen** siger, at analysen ikke medtager, at AU har "andre opgaver" i fx sektorforskningen og de våde fag, men de reflekteres ikke i analysen. Og DTU-rector **Anders Bjarklev** siger, at analysen ikke korrigere for DTUs store myndighedsbetjening eller forskellige huslejeforhold. Både AUs og DTUs rektorer reagerer skarpt imod en ændring af fordeling af den økonomiske lagkage.

Se MÅNEDENS ANALYSE s. 18-21

jø

Store problemer på AU

Intern apv-rapport: De menige er utilfredse med topledelsen, stressbelastning og med strukturreformen

3-5

Apv-plus på KU

- med enkelte mislyde: Manglende medindflydelse og manglende tid til undervisningspligter

6

Vækkelsesmøde om hum'

Humanister vil ikke diskutere 'nyttæverdi', men gør det alligevel.

8

REPORTAGE

Dopingforsker

- eller dopingaktør? Professor forklarer, hvordan han håndterer dilemma mellem forskning og personlig involvering

10

TEMA: Overenskomst 2013

Forhandlingsløfter

Hvad fik forskere og uni-lærere så ud af årets overenskomst?

12

Corydons magtdemonstration

Fagforeningerne må genoverveje sine strategier og magtmidler, lyder ACs chefforhandlers opsamling på OK-2013

14

MÅNEDENS ANALYSE

18-21

Hvem er det fattigste uni': CBS! Men rektorerne voldsomt uenig i analysen og i konsekvenserne

Forskere i strid med Antorini

DPU-forskere føler deres forskning misbrugt af Uddannelsesministeren.

22

BAGGRUND

Injuriesag: Den Danske Forening 26

Sagen endte med forlig inden retsforhandlinger. Men hvad lå der egentlig i og bag DDFs injuriesøgsmål mod FORSKERforum?

Rektors tilgængelighed

28

FORSKERforum undersøger, hvor nemt det er at få interview rektor himself.

UIDENSKABELIG TEST

Uni'erne og omverdenens krav

Universiteterne har meget stor bevågenhed hos både folketingspolitikere og erhvervslivets lobbyister. Der stilles mange og forskelligartede og ofte modsatte krav til universiteterne, som alle har fælles tema: Universiteterne skal redde samfundet fra den økonomiske krise og sikre fremtiden for velfærdsstaten; hverken mere eller mindre!

Bag kravene ligger en slet skjult kritik af, at universiteterne ikke gør nytte eller er samfundsbevidste nok. Forskerne sidder i elfenbenstårne og putter sig med deres forskning og undervisning, og de formidler ikke forskningsresultater nok ud til samfundet, som har så hårdt brug for forskningsresultater. Uni' og forskerne bebrejdes generelt, at der forskes i det forkerte, og at der udbydes de forkerte uddannelser! Ganske vist skjuler venlige politikere kritikken bag parafraser som "universiteterne skal blive endnu bedre til ...", men stadig underforstået: Ikke godt nok!

Kritikken har tendens til at blive bundløs. Og desværre er den aldrig konkret eller specifik; der skydes med spredde hagl og generaliseres, hvilket gør det svært for uni-befolkningen at gå i dialog med kritikerne. Og forsøger kritikerne at være mere konkrete, ender det alligevel unuanceret; fx med påstanden om, at der uddannes "for mange humanister"!

Jeg har været ansat på universitetet i snart 40 år og kan ikke huske, at kravene til og kritikken af universiteterne har været større end indenfor de sidste 5-7 år. Måske stammer kritikken fra de strukturændringer, der er sket siden 2003-2007 med fusion af sektorforskning, hvor politikerne har nedlagt forskning, der understøttede anvendt forskning? Og det kunne udlægges sådan, at anvendelsesorienteret forskning blev druknet i grundforskning?

De store danske højtech-firmaer udtrykker tilfredshed med, at uni'erne (grund-) forsker. De har deres egne forskningsafdelinger (og de vil ikke have uni's indblanding i deres forskningsprioriteringer), men samtidig er erhvervsstrukturen sådan, at størstedelen af danske virksomheder er for små eller mellemstore til at have selvstændig forskning (og de vil gerne have direkte og indirekte offentlig støtte). Men i det krydsfelt er det ikke let for uni-forskere at orientere sig i evigt skiftende udmeldinger fra Folketinget og fra erhvervslivets lobbyorganisationer.

“Uni' og forskerne bebrejdes generelt, at der forskes i det forkerte og at der udbydes de forkerte uddannelser ...

Et andet problem for uni-forskerne i politikere og erhvervsorganisationernes skiftende signaler og prioriteringer er, at deres tidshorisont slet ikke passer til forskning og uddannelse. En universitetsuddannelse er normeret til 5 år, og et forskningsprojekt har typisk en tidshorisont fra 5-10 år, undertiden længere. Det er længere end Folketingets valgperiode. Og det er meget længere, end hvad selv de mest fremsynede erhvervsfolk kan forudsige om deres medarbejderbehov og produktudvikling.

Derfor bliver ønskerne og kravene til universiteterne selvfølgelig også upræcise. Og kravene til reaktionstid fra universiteternes side urealistiske.

Det er selvfølgelig i orden at kritisere universiteterne. Men i stedet for at anerkende de facetterede vilkår, som uni's forskning og undervisning opererer under, anklager kritikere universiteterne for ikke at lytte til "samfundets behov", for ikke at orientere sig mod "nytte" og for at producere forskning, som ikke er relevant "i den globaliserede konkurrence" osv.

Med den type retorik forledes offentligheden til at opfatte danske universiteter som tredjerangs-uni'er, som ikke lytter til samfundet, og som laver irrelevant forskning. Heldigvis findes der andre informationer. Danske Universiteter/Rektorkollegiet laver hvert år statistiske opgørelser, hvor den seneste fx fortæller, at en stigende studenterpopulation faktisk får undervisning på trods af faldende enhedsbevillinger! Der er altså en øget effektivitet pr. undervisningskrone!

Samtidig kan det ikke fortælles ofte nok, at danske forskere i forhold til befolkningens størrelse producerer langt flere publikationer end f.eks. Storbritannien, Tyskland og USA! Dansk forskning er den tredje-mest citerede foran lande som USA, Storbritannien og Tyskland! Så måske skulle kritikerne hellere glæde sig.

De store danske højtech-firmaer er også godt tilfredse med uni'ernes (grund-) forskning. Alligevel kommer der kritik fra politikere og erhvervslivet. Måske er problemet, at de små og mellemstore virksomheder – størstedelen af den danske erhvervsstruktur – ikke kan læse, forstå og anvende uni'ernes forskning? Så i stedet for at kritisere, kunne politikere og erhvervslivets interesseorganisationer arbejde på, at mange af uni's dygtige, unge kandidater bliver ansat i netop de små og mellemstore virksomheder. Som så kunne få kompetencer til at implementere forskning og bruge den til nyudvikling og innovation, produktion, organisation samt afsætningspolitik...

AU: Ledelseskritik

Halvdelen af AUs ansatte er utilfredse med topledelsen.

Forudsigeligt, men taget til efterretning, svarer rektor

Overordnet set er fire ud af fem AU-ansatte egentlig meget godt tilfredse med deres arbejdsplads. Men under overfladen lurker stærk bekymring, uro og kritik. Det viser sig nemlig, at kun seks ud af ti er tilfredse med "fremtidsudsigterne i arbejdet" og lige så mange vil anbefale "min arbejdsplads til andre". Det fortæller AUs helt nye avp-2012-rapport, som netop er frigivet.

"Jeg hæfter mig selvfølgelig ved, at de ansatte generelt er glade for at være på AU og er engagerede. Men blandt apv'ens data bekymrer det mig mest, at stress og arbejdsbelastning faktisk er så højt. Det er over længere perioder uacceptabelt høje niveauer", lyder **rektor Lauritz Holm-Nielsen** første kommentar til rapporten. "Og så viser der sig en utilfredshed og utålmodighed med, at den faglige udviklingsproces og vores store strukturændringer går for langsomt. Og i forlængelse af det er der kritik af især topledelsen, som vi må tage til efterretning".

Halvdelen utilfredse med topledelsen

Rektor har ikke kunnet undgå at bide mærke i, at kritikken af ledelsen er hård: Kun 11 pct. af de menige AU-ansatte mener, at AUs uni-ledelse er lydhør over overfor medarbejdernes synspunkter, mens 48 pct. mener det modsatte. Kun 13 pct. mener, at ledelsen kommunikerer sine begrundelser for trufne beslutninger ud, mens 48 pct., mener det modsatte.

"Det er selvfølgelig ikke tilfredsstillende. Der er sorte tal, som peger på nogle ømme punkter. Rektoratet har taget kritikken til efterretning. Jeg vil dog ikke kalde ledelseskritikken lammende, men forventet – og måske berettiget. Det chokerer mig ikke. Når man laver så store faglige forandringer og organisationsændringer som AU i perioden fra 2009 og frem skaber det uro og utryghed hos de ansatte, jo større forandringer, jo større utryghed".

Rektor: Kommunikation

Avp-undersøgelsen har ikke spurgt til ledelsens evne til "konfliktløsning", fordi topledelsen angiveligt er langt fra de menige, så derfor er der spurgt om information og involvering, kommunikation og begrundelse. Og på alle disse områder boner Lauritz' rektorat og dekanater dårligt ud:

"Et centralt kritikpunkt er, at

De ser glade ud, men fotoet er også taget før avp-2012 kom ud: Rektor Lauritz Holm-Nielsen, prorektor Søren E. Frandsen, universitetsdirektør Jørgen Jørgensen

kommunikationen ikke har været god. Selv om vi har været meget opmærksomme på den, så har vi åbenbart ikke gjort det godt nok", siger rektor. "Men spørger du, om det er gået for hurtigt og har været for drastisk? Nej, det er nærmere gået for langsomt, særlig hvad angår den administrative reorganisering..."

Han mener ikke, at topledelsen har hastet reformen igennem: "Den var nødvendig. Men der var elementer, som vi ikke havde forudset. Der har været halvandet års forberedelse fra 2009 og halvandet års implementering, til apv'en blev gennemført. Vi havde især ikke forudset, at reorganiseringen af det administrative område ville være så vanskelig, og systemet har dermed ikke været i stand til at støtte de nye ledere rundt omkring godt nok. Havde vi forudset det, så havde vi afsat flere ressourcer til fx at få it-systemet på plads og til assistance til dem, som skal bruge systemet. At det ikke har fungeret, har sat sig spor hele vejen nedad i organisationen".

Den nærmeste leder

Det fremhæves positivt om den nærmeste leder – typisk institutlederen – at flertallet af ansatte "trygt kan henvende sig til". Apv'en spørgsmål vedrørende den nærmeste leder er dog ikke særligt præcise. Mange oplever, at ledelseskompeterer er uklare. Apv'en stiller også venlige spørgsmål om den daglige ledelse. Det mest aggressive spørgsmål lyder, om dette lederlag "kan hjælpe mig med at prioritere arbejdsopgaver" (hvilket besvares negativt på alle fakulteter, men særdeles negativt på samf' og hum').

Men apv'en bad ikke om en egentlig

tilfredshedsvurdering af nærmeste leder. Der blev spurgt, om man er tilfreds med "den indflydelse, du har på tilrettelæggelsen af dit daglige arbejde" (75 pct. blandt professorer og lektorer svarede ja), men det spurgte ikke til, om vipærne er tilfredse med graden af medinddragelse.

Nøglen til løsninger: Mellem- og under-lederne

Avp-rapporten laver alligevel en vigtig personalepolitisk anbefaling, når nærmeste leder (under institut-lederen) udpeges som den, som skal løse arbejdspladsens problemer: "Givet den væsentlige rolle" disse underledere "spiller for trivsel, bør det drøftes, hvordan kompetencerne særligt hos denne gruppe af mellemledere kan styrkes".

Det er ikke en ansvarsforflygtigelse for topledelsen, siger rektor:

"Utilfredshed med den øverste ledelse er forklarlig. Men ud af rapporten læser jeg, at mange ledere nede i systemet har brug for tid og kompetencer til at blive trygge ved deres ledelsesrolle. Rigtig mange ledere blev skiftet ud på samme tidspunkt, og de har kun været ledere et år, da apv'en blev lavet. Det er måske bekymrende, at der er gået for lang tid, før hver enkelt kender sin egen rolle. Spørger man institutlederne beder de om klarere beføjelser, dybest set til at lede og fordele, når det handler om personale og budget. Og det må vi så se, hvordan de kan få ...

jø

Se næste side: AU: Lammende ledelseskritik og AU: Store stresssymptomer

AU: Store stress-symptomer

Mere end hver tiende oplever stærke stress-symptomer. Og hver tredje vip'er føler sig udkørt, fortæller apv. Bekymrende og uacceptabelt, lyder rektors reaktion

Fire ud af fem vip'ere på AU føler sig egentlig "godt tilpas på mit arbejde" og er "overordnet set tilfreds med mit arbejde". Men dykker man lidt ned under tallene afsløres alvorlige arbejdsmiljøproblemer for større undergrupper, afslører AUs apv-2012.

"I hele apv'en bekymrer det mig nok mest, at stress og arbejdsbelastning faktisk er så højt. Det høje stressniveau er uacceptabelt, og det må der gøres noget aktivt ved", siger en bekymret **rektor Lauritz Holm-Nielsen**.

Rapporten afslører nemlig at hele 13-21 pct. af de ansatte på AU oplever "stærke stress-symptomer så som hovedpine, mavepine og koncentrationsbesvær i det daglige". Værst er det på hum' (Arts), mindst på nat' (Science). Men de hårdt stressramte er kun toppen af isbjerget. Rapporten afslører nemlig også, at hele 30-43 pct. af de menige vip'ere oplever sig "udkørte". De oplever, at arbejdet tager så meget tid og energi, at det går ud over privatlivet.

Og arbejdsbelastningen er tilmed vokset de sidste tre år. Nu er det hver tredje medarbejder, som føler sig udkørt, hvor det kun var hver fjerde i 2009. Det samme gælder for andelen, der synes, at arbejdet går ud over privatlivet. Og ansatte, som har været størst berørt af strukturændringer, er også de hårdest stress-ramte.

Karrierelivsform med dilemma

Apv-rapporten har et pragmatisk forhold til arbejdstid. Høje arbejdstider afspejler en vip-karrierelivsform, "hvor de ansatte ikke i sig selv fandt det problematisk at lægge mere arbejde end krævet".

Apv-rapporten anbefaler, at udkørthed og balance mellem arbejde og privatliv drøftes "med henblik på at kunne håndtere det grænseløse arbejde. Det bør drøftes, hvad der henholdsvis er et individuelt og et fælles ansvar for sikring af en rimelig arbejdsbelastning", lyder indspillet til ledelsen og samarbejdspartnerne på AU.

Hermed kommer rapporten ikke med løsningsforslag til det dilemma, der opstår, når hele 30-43 pct. faktisk oplever, at de føler sig udkørte, når de oplever at arbejdet tager så meget tid og energi, at det går ud over privatlivet. Værst er det på hum', hvor hver fjerde oplever "stærke stresssymptomer" (på samf' er det 17 pct. og på science-sund' er det 13 pct.).

Hvad er problemet og hvad er løsningen? – lyder spørgsmålet til rektor.

"Jeg tror at rigtig mange forskere bruger mange timer, fordi de synes, at de har et sindsygt interessant arbejde. Arbejdstiden bliver lidt flydende, og det er inden for visse grænser ikke et problem. Men for nogle er tiden måske blevet ustyrlig, og for nogle slår det ud i alt for højt stress-niveau, og det skal der gøres noget ved. Jeg skal ikke komme med standardløsninger – uden at det skal tolkes som, at jeg vil tale mig ud af problemet. Men ledelsen og medarbejderne skal have analyseret tallene til bunds, så vi præcis ved, hvad der udløser stress-problemet, og hvor det især findes".

“ Men ledelsen og medarbejderne skal have analyseret tallene til bunds, så vi præcis ved, hvad der udløser stress-problemet, og hvor det især findes

Rektor Lauritz Holm-Nielsen

Løsning: Rammer for lokale handleplaner

På AU har samarbejdsorganerne allerede drøftet problemet. Der er nedsat en fælles arbejdsgruppe, som skal understøtte arbejdet med at lave en handlingsplan, som skal se på, hvordan de enkelte enheder kan lette arbejdstrykket, forklarer rektor:

"Der skal fastlægges rammer hvorefter man kan implementere ændringer decentralt. Groft sagt skal der flyttes ressourcer væk fra udvikling til drift, så balancen bliver bedre og der skabes tryghed i miljøerne. Det er en påtrængende opgave", siger rektor. "Og nej, arbejdsgruppen er ikke en syltekrukke, men noget vi SKAL. Vi har faktisk lavet en apv, som er grundigere end loven kræver. Nu skal vi lave en handleplan, som kan forbedre arbejdsmiljøet, og det skal ske i en bottum-up –proces".

Hvad siger rektor til egentlige lokalaftaler til regulering af arbejdstiden, så det grænseløse arbejde ikke går krassat på de mest belastede områder, hum' og samf'?

"Måske, men vi skal forstå tallene bedre, før vi ved ved, hvad der udløser stress og store arbejdsbelastninger – og hvor problemerne er. Problemet SKAL løses", slutter rektor.

Arbejdstider 45-51 timer

Rapportens data om arbejdstid har en bemærkelsesværdig overensstemmelse med tidligere undersøgelser, herunder FORSKERforums FORSKERundersøgelse 2012: Lektorer arbejder i gennemsnit 46 timer/uge, mens professorer arbejder 51 timer ugentligt.

Arbejdstidens fordeling viser sig også at være meget forskellig. Mest bemærkelsesværdigt er måske, at den daglige drift af uni'et tilsyneladende især ligger på lektorerne. De har nemlig kun 12 timer ugentligt til forskning (mens professorer har 13 og post.doc'ere har 20). Til gengæld bruger lektorerne mest tid på undervisning og forberedelse, nemlig 10 timer (mens professorerne kun bliver 4 t.).

Hum- har de højeste arbejdstider. Fordelingen af arbejdstiden er også meget forskellig mellem hovedområderne: Forskellene afspejler især uens undervisningsbelastning. Lærerne på hum' (12 t. ugentligt) og samf' (11 t.) bruger mest på undervisning og forberedelse; til gengæld mindst på forskning (hum' 13 t. og samf' 15 t. ugentligt). På nat' og sund' tager undervisningen i gennemsnit 4-6 timer ugentligt, mens der kan forskes i 20-21 timer.

Post.doc's med høje arbejdstider

Bemærkelsesværdigt er måske, at de tidsbegrænset ansatte har højere arbejdstider end tidligere undersøgelser: På AU arbejder post.doc'ere i gennemsnit 44 timer ugentligt, og det er 3-4 timer mere end tidligere undersøgelser. Det kunne indikere, at arbejdspresset er hårdere på AU (herunder i "sektorforskningen") end på andre uni'er. Eller det kan indikere en drastisk skærpet konkurrence på karrierestigen blandt de yngre forskere.

Rapporten fortæller endelig, at de administrativt ansattes arbejdstider er mere menneskelige end vip'ernes 46 timer ugentligt. Men det er måske den gruppe, som har været udsat for de største forandringer som følge af strukturreformen, så deres arbejdsmiljø er ringe.

AU: Begmand til reform

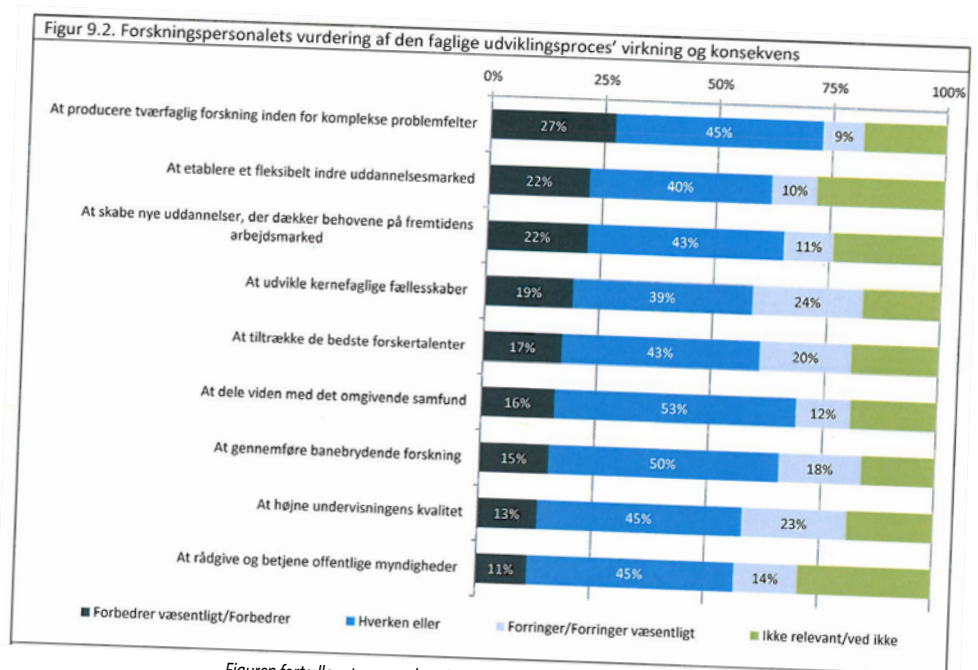
Flere ansatte er negative end positive overfor reformens fremtidige følger, viser apv-2012. Rektor lover: 'Fokus på drift og ikke flere forandringer'

”Der knytter sig en stor udfordring til de igangværende forandringsprocesser”, lyder den lakoniske konklusion i AUs apv-rapport 2012. Bag denne konstatering ligger, at mange menige på AU oplever den igangværende strukturændring på AU som katastrofal.

Mindre end hver femte vip'er tror således positivt, at strukturændringen vil føre til banebrydende forskning, vil højne undervisningens kvalitet og betyde bedre administrativ support. Der er faktisk flere ansatte, som negativt mener, at betingelserne er ”forringede/ væsentligt forringede”.

”Det må vi i ledelsen tage til efterretning og gøre noget ved. Men jeg må så også konstatere, at der er to populationer i verden, som det er svært at få i bevægelse; det er folk på kirkegårde og på uni'er! Det siger jeg ikke arrogant, det er bare en konstatering af, at det tager tid at ændre uni-systemer”, lyder rektor Lauritz Holm-Nielsens reaktion. ”Men jo, der er grænser for forandringer. Jeg er dog overbevist om, at vi er ovre det værste i reformprocessen på AU. Og der igangsættes ikke flere forandringsprocesser. Der fokuseres nu på drift af de forandringer, som er sat i gang. Og det følges op af investeringer, hvor der er behov. Men selve den faglige udviklingsproces og strukturændringerne på AU er irreversible, de kan ikke kaldes tilbage ...”

Arbejds-Plads-Vurderingen (via spørgeskema) blev gennemført i nov.-dec. 2012. Der var en imponerende svarprocent på 82 pct. svarende til 6049 fuldtidsansatte. Foreløbig er hovedrapporten for hele uni' frigivet, men snart følger resultater for de enkelte fakulteter samt for de administrativt ansatte og deltidsansatte. Der er ingen særskilte resultater for ”sektorforskerne”. (Undersøgelsens analysegruppe styres af centerleder Torben K. Jensen, der har stået for design og analyse).

Figuren fortæller at personalets tiltro til AUs reformer er lille. Flere tror på forringede vilkår end forbedringer.

Lauritz: ”Vi er ovre det værste

Rektor vil ikke bruge så kraftige udtryk som katastrofal, men han er egentlig heller ikke chokeret over de meniges dom over strukturprocessen:

”Nej, det er naturligt, at med så mange ændringer, kan der opstå usikkerhed og negativitet. Især blandt dem, som har været udsat for store (fysiske) flytninger og faglige forandringer. Men ledelsen tager selvfølgelig kritikken til efterretning, og tager initiativer. Først og fremmest skal vi for at nå hurtigere frem til et bedre arbejdsmiljø generelt få gjort noget ved de administrative systemer, fx it”.

Apv-undersøgelsen siger, at ”en positiv vurdering af forandringsprocessernes nytte indvirker positivt på trivsel, mens omvendt en negativ vurdering af nytte indvirker negativt på trivsel”.

”Men jo, der er grænser for forandringer. Jeg er dog overbevist om, at vi er ovre det værste i reformprocessen på AU”
Rektor Lauritz Holm-Nielsen

Selv om der er flere ansatte, som er negative end positive overfor fremtiden for AUs drastiske strukturændring, vil rektor ikke være med til at kalde reformen for et eksperiment:

”Nej. Reformen er meget gennemtænkt, bevidst og strategisk, og der findes en drejebog for. Den bygger på medarbejdernes tilfredshed og kompetencer, så det bliver et meget stærkere AU om nogle år. Det har været en nødvendig reform, som betyder, at AU kan leve op til de krav, som samfundet stiller til os – og mere til”.

APV-plus på KU

-med enkelte mislyde: Manglende medindflydelse og manglende tid til undervisningspligter

Der er hos de fleste KU-forskere tilfredshed med arbejdsmiljøet. Det afslører den store APV-undersøgelse 2012 på KU. Undersøgelsen blev foretaget af Rambøll-konsulenterne og der indkaldte 6600 besvarelser (svarpct. 65).

Der er dog problemer med medbestemmelsen på KU. En tredjedel af de menige svarer nemlig negativt på spørgsmålet: "Jeg oplever, at jeg bliver tilstrækkeligt involveret, når institutlederen træffer væsentlige beslutninger, som påvirker mit arbejde". (En tredjedel svarer positivt, men den sidste tredjedel svarer hverken-enig eller -uenig). Utilfredsheden viser sig overraskende nok at være størst blandt de ansatte på sundhedsfakultetet.

Uklarhed i kommandostrukturen

Der er også stor utilfredshed med dekanernes inddragelse på hum', samf', science og sund', for her oplever mange ansatte ikke at blive "tilstrækkeligt", involveret (mens utilfredsheden er knap så stor på jura). Under hver femte mener, at være tilstrækkeligt informeret, mens hele 40 pct. svarer negativt.

Der er også stor klarhed om rektoratets rolle. På hum', samf' og science mener mange ansatte ikke, at rektoratet er gode til "at formulere overordnede strategiske mål", og man har ikke tillid til "de udmeldinger, der kommer fra rektoratet").

Samtidig er der generel kritik fra mange ansatte af, at det ikke er tydeligt, hvor beslutninger "som har betydning for mit arbejde" er truffet. Hele 40 pct. mener, at der er klarhed i kommandostrukturen.

Rektor har i KUs hovedsamarbejdsudvalg foreløbig markeret, at såvel manglende inddragelse og uklare beslutningsveje hovedsageligt er kommunikationsproblemer.

Ikke tid nok til pligterne: Undervisning og forskning

Et andet markant negativt udfald er, at 25 pct. ikke synes, at de "har tilstrækkelig tid til at arbejde med mine undervisningsopgaver". (50 pct. svarer, at de har tid nok, mens 25 svarer hverken-enig eller -uenig). Det gælder på alle hovedområder (dog i mindst grad på jura), mest på hum', men det er overraskende, at hum' og samf'-ansatte ikke skiller sig mere markant ud, idet disse områder har de mindste undervisningsressourcer og det største undervisningspres.

Apv-undersøgelsen afspejler også, at når folk er pressede på deres undervisningsarbejde, så går det ud over deres forskningstid: Det viser sig nemlig, at hele 33 pct. ikke mener, at de har "tilstrækkelig tid til at arbejde med mine forskningsopgaver" (35 pct. mener at de har tid nok, mens 20 pct. svarer hverken-enig eller -uenig). Og her er afsløres der meget røde tal på humaniora, mens der tilsyneladende er bedre forskningsstider på samf', science og sund' (mens tilstanden på jura igen er mellemgod).

De ansatte har i Hovedsamarbejdsudvalget anmodet om, at få resultaterne udleveret for de enkelte ledelseenheder, men det er pt. uklart om ledelsen vil frigive dette.

CBS-ledelsen

- vil ikke interviewes om den kontroversielle ud-

CBS' ledelse er fortsat helt tavs om den pinlige udpegning af eks-departementschef Peter Loft til adjungeret professor. I sidste nummer afviste CBS' direktion og bestyrelsesformand at lade sig interviewe om, af hvem og hvordan udnævnelsen blev promoveret og båret igennem på CBS, herunder om udnævnelsen var en vennetjeneste fra bestyrelsesformand Peter Schütze, som sidder i samme VL-gruppe som Loft.

CBS-rektor Per Holten-Andersen blev dog nødt til at afgive en redegørelse for bestyrelsen. Her nøjedes han dog med at berette, hvordan udpegninger formelt foregår, men ikke hvordan den konkret foregik: "... adjungeringen var blevet håndteret som den slags sager bliver på CBS. Institutlederen indstiller en person og direktionen godkender derefter om indstillingen skal videresendes til CWAC (CBS Wide Appointment Committee), der foretager den faglige bedømmelse i forbindelse med udpegninger", lød det iflg. CBS' interne organ CBSobserver.dk.

Hverken CBS' direktion eller bestyrelsesformand ville lade sig interviewe til FORSKERforums artikel.

LÆSERBREV

CBS-rektor: Om

FORSKERforum skrev i forrige nummer om udnævnelsen af Peter Loft til adjungeret professor på CBS. Forskerforum videregav et udokumenteret gæt om, at udpegelsen skulle være en vennetjeneste mellem CBS' bestyrelsesformand og Peter Loft. Årsag? De to har mødt hinanden i et VL-netværk. Intet kunne være mere ukorrekt end, at CBS administreres ved hjælp af vennetjenester. Udpegelser på CBS – uanset af hvilken art – sker udelukkende på baggrund af faglige kriterier. Det er mig selv og den øvrige direktion, der har godkendt institutleder ved Juridisk Institut

Se sidste nyt
www.forskerforum.dk

Rektor: Ikke bestyrelsesanliggende

CBSobserver.dk har ikke boret yderligere i sagen eller fået interview med CBS-ledelsen og kalder det "spekulation", når det i FORSKERforum blev afsløret, at CBS' bestyrelsesformand, Peter Schütze, skulle have været inde over udnævnelsen som en vennetjeneste.

FORSKERforum efterlyste initiativtagere til udpegningen og påpegede det besynderlige sammenfald, at Schütze og Loft er medlem af samme VL-gruppe, samt at det ser mere end tilfældigt ud, idet der er hele 119 VL-grupper. CBSobserver konstaterer på CBS-ledelsens vegne: "Dette er ikke dokumenteret i artiklen, men hviler alene på det indicium, at Peter Loft og Peter Schütze er i samme VL-gruppe".

Og rektor Per Holten-Andersen afviste angiveligt sammenkædningen på bestyrelsesmødet: "Jeg anede ikke, at Peter Schütze sad i VL-gruppe med Peter Loft, og Peter Schütze har overhovedet ikke været inddraget i sagen – kritikken er ren spekulation. Akademiske udnævnelser er hverken i denne eller andre sager et bestyrelsesanliggende".

Bestyrelsen – med Peter Schütze i spidsen – tog angiveligt rektors orientering til efterretning.

Peter Loft

på CBS' indstilling af Peter Loft, og det er "CBS Wide Appointment Committee's" fem medlemmer, der herefter har bedømt Peter Loft's faglige kvalifikationer og vurderet ham kvalificeret til titlen adjungeret professor.

Jeg forstår, hvorfor nogle kan undre sig over timingen. CBS' bestyrelsesformand, endsige bestyrelse, har overhovedet ikke været involveret i beslutningen. Den vedrører den daglige drift af CBS og er derfor mit bord.

CBS-rektor Per Holten-Andersen

Tiltrædelsesforelæsning ved Peter Loft

Nyudnævnt adjungeret professor ved Copenhagen Business School – Handelshøjskolen. Copenhagen Business School har pr. 24. januar 2013 udnævnt tidligere departementschef Peter Loft til adjungeret professor i "Skatteret" ved Juridisk Institut ved Copenhagen Business School.

I den anledning inviterer CBS til et fagligt og festligt arrangement.

Program

15:00 - 15:10 Velkomst og tildeling af æresbeviset

af Rektor Per Holten-Andersen og institutleder, professor Peter Arnt Nielsen, Juridisk Institut

15:10 - 16:00 Tiltrædelsesforelæsning

af Adjungeret professor, tidligere departementschef Peter Loft: "Udviklingen i centraladministrationen de sidste 30 år med udgangspunkt i skatteretssområdet". Med udgangspunkt i skatteretssområdet diskuterer Peter Loft centraladministrationens udvikling over de seneste 30 år med fokus på systemets styrker og mangler. Kan de mange muligheder muliggøre bedre økonomi og bedre service til borgere og virksomheder?

Rektor: Loft er ikke dømt for noget

"Peter Loft er ikke dømt i nogen sag, så derfor bliver han behandlet retfærdigt af CBS", lød rektors begrundelse for den kontroversielle udnævnelse af den suspenderede departementschef. "Selv om man bliver undersøgt af en undersøgelseskommission, kan man sagtens blive udnævnt til adjungeret professor ved CBS. CBS' principielle stilling er, at folk bliver behandlet fagligt og fair, hvis de ikke er dømt for noget. CBS skal ikke være en tredje domstol, det er min principielle holdning og jeg ville træffe samme beslutning i dag, sagde rektor Per Holten-Andersen.

Aktindsigt: Lofts ekspertise

Kommisionsdomstolen, hvor Loft er under mistanke, blev nedsat i marts 2012. CBS-ledelsens forslag om hans hædersbevisning kommer et halvt år efter. I den anbefalings-skrivelse, som jura-institutleder Peter Arnt Nielsen har fremsendt, nævnes intet om, at Lofts forvaltning pt. er genstand for en undersøgelse, fortæller den aktindsigt, som FORSKERforum har fået i sagen.

I anbefalingen af Loft står der, at Lofts ekspertiseområder er "offentlig administration, skat, management og ledelse" samt at dette er "kernefeltet på CBS og vigtige dele af 'business' i samfundsstrategier". Det anføres også, at Loft "har enestående færdigheder inden for offentlig forvaltning og ledelse samt i transformationen af offentlige myndigheder".

Anbefalingen fortæller endelig, at Loft ikke er academic (professor), men non-academic. Med hans viden om forskningsaktivitet vil han dog kunne udføre forskning. Det forventes dog bare, at han deltager i seminarer og konferencer samt at han er gæstelærer ved BA- og kandidat-undervisning.

Adj. profilerings-syge

CBS nåede lige at udnævne eks-dept.chef Peter Loft til adj.professor inden ministeriet om et par måneder lukker for udnævnelse af ikke-professorable. Det sker ved en ændring af bekendtgørelsen og imod CBS' protester. CBS nåede i sidste øjeblik at udnævne Loft, men også 3 andre ikke-professorable, nemlig en Danfoss-direktør, en Grundfoss-direktør samt en eks-kommunaldirektør.

Uni-ministeriet begrundet det som en teknisk ændring af bekendtgørelsen, så kvalifikations-kravene til professortitlen paralleliseres, således at de adjungerede kan sammenlignes med de ordinære.

"Ændringen er da logisk, for på uni'er markerer titlen en særlig status; du er bedømt professorabel af fagfæller efter kendte kriterier", siger DPU-chefkonsulent Claus Holm, som for fem år siden kritiserede ubalancen. "Der gøres meget ud af uni-titler og forfremmelse. Derfor må der ikke gå inflation i dem. Man må altså ikke forveksle en professor med en god forfatter, en professor med en embedsmand! Men adj.professor-politikken har været forskellig mellem uni'erne. Men nogle har tydeligvis haft profilerings-syge og brugt dem til at 'brande firmaet' med kendis-effekter. Men det er at forveksle kvalifikationer med omdømme. Godt, der er lukket for det".

Forpligtelse: En tiltrædelsesforelæsning

Adj.prof.-stillinger er 5-årige ærestitler og ikke lønnede. Der stilles derfor heller ingen krav til disse, ud over, at det er underforstået, at de holder en tiltrædelsesforelæsning.

CBS oplyser således udokumenteret, at fx forfatteren Klaus Rifbjerg, som var adj. professor i 5 år, hvert år holdt to forelæsninger (bl.a. et om international litteratur om den spanske borgerkrig). Den daværende institutleder husker Rifbjerg som en fremragende foredragsholder, der fyldte auditorierne: "CBS og instituttet betragtede det som en stor gevinst, at Klaus Rifbjerg var tilknyttet CBS som adjungeret professor".

CBS havde 43 adj.professorer ved årsskiftet. Blandt de eksisterende adj.prof. finder man Politiken-redaktør Bo Lidegaard, eks-DR-direktør Kenneth Plummer, eks-politiker Uffe Ellemand-Jensen, operadirektør Kasper Holten, miljøkritikeren Bjørn Lomborg, eks-DR-direktør Christian S. Nissen og eks-hærchef Tim Sloth Jørgensen. Dertil kom altså de fire nye i 2013.

Vækkelsesmøde

REPORTAGE. Da humanister diskuterede nytteværdien af humanistisk forskning – på trods af en grundpræmis om, at spørgsmålet om

Der er noget galt med humaniora. Og det er hverken Dansk Industri, politikerne eller andre onde kræfter, der siger det.

Det er **professor Morten Kyndrup** fra Århus Universitet, der slog det fast på Det Frie Forskningsråds Kultur og Kommunikationskonference i slutningen af januar i Eigtveds Pakhus på Christianshavn. Titlen og temaet var ”**Gammel og ny humaniora(?)**” – med en snedig parentes om spørgsmålstegnet som ekstra lille cliffhanger og diskussionsoplæg.

Det næsten obligatoriske undertema var humanvidenskabens rolle i forhold til de krav om nytteværdi, lønsomhed og målbare resultater, der i dagens Danmark sniger sig ind fra højre og venstre. Og her var det så, at Morten Kyndrup startede sit indlæg med at spørge, om der egentlig er noget galt med humaniora og derefter selv svare: ja, det er der.

Offentlighedens forståelse sætter hum’ i defensiven

Det sagde Kyndrup selvfølgelig ikke uden en vis sans for retoriske virkemidler. Mange tilstedeværende ville nok gerne bekræftes i den grundopfattelse, at humaniora ikke fejler noget og i hvert fald ikke nær så meget som det omkringliggende samfund. Så når æstetik- og kultur-professoren fra Århus løftede den verbale pengefing, blev der naturligvis spidset ører i salen.

To ting er ifølge Morten Kyndrup galt. Der er tilgangsproblemer – noget så uvant som ledige pladser på studierne, især sprogfagene – og så er der imageproblemer: ”Nytteværdien betvivles uimodsagt i det offentlige rum. DI køber en årelang kampagne for at få nedskrevet studiepladserne. En tidligere allieret – Dansk Handel – siger ikke noget, måske fordi flere af nøglepersonerne er blevet ansat i DI,” sagde Morten Kyndrup og høstede et par opgivende fnys som bifald.

Problem: Humanisters egen selvopfattelse

Men en ting er, at bureaukrater og DJØF’ere ikke bryder sig om humanister. Noget andet – og måske værre – er, at det omgivende samfunds stadige desavouering af humaniora

er begyndt at præge humanisternes egen selvopfattelse.

”Grundsætningen i humaniora er defensiv, mange steder næsten opgivende. Man føler sig uforstået og i virkeligheden uretfærdigt behandlet. På den måde bliver vi ofte vore kritikeres bedste forbundsfæller. Jeg ved ikke, hvordan I har det, men jeg tænker tit: åh nej..., når jeg læser eller hører endnu et såkaldt forsvar for humaniora – sådan et af dem, der ufrivilligt bekræfter enhver standardfordom om humanister ved på én gang at være klynkende og arrogant,” sagde Kyndrup.

Efter denne opsang fortsatte han med en historisk, ontologisk gennemgang af den humanistiske videnskab, som han lidt opsummerende definerede som grundlæggende at handle om indsigt i *betydningsdannelse*, og herunder de forskellige medieringer af betydning. Men så kom han også ind på de færdigheder, som ikke er videnskab, men som humanistiske fag ikke desto mindre skal tage på sig at uddanne sine kandidater i.

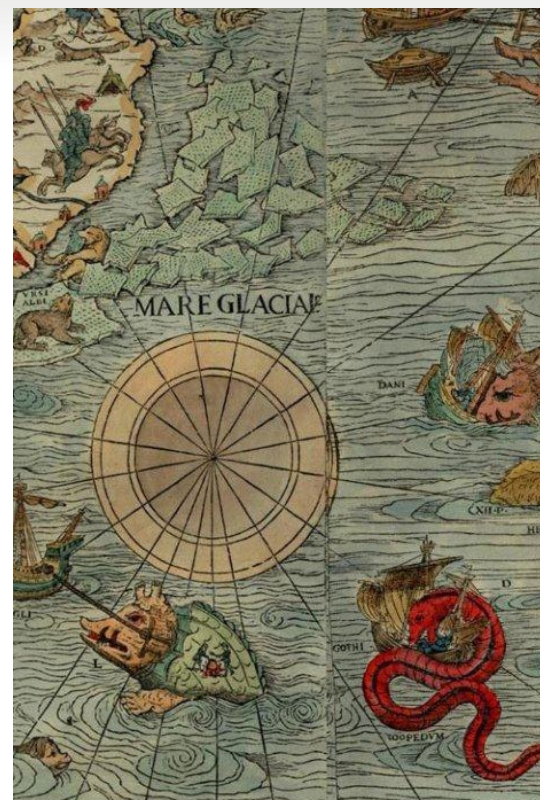
”Vi skal ikke være bange for at prioritere dem eller for at markedsføre dem: Vores kandidater kan læse, skrive, tale, præsentere. Og det må vi jo så lære dem. Det kommer ikke af sig selv, og det fører ikke til noget at sætte sig ned og surmule over, at færdighederne ikke bare er der,” lød det fra Kyndrup, der afsluttende opfordrede til at droppe humanisters traditionelle modstand mod at forstå, beskrive og differentiere sig selv.

Kyndrup: Nytteværdi giver sig selv

Et ord, som blev sagt ganske mange gange under konferencen på trods af dets bedske bismag i munden en humanistisk mund, var ’nyttelværdi’. Morten Kyndrup var da heller ikke bleg for at adressere spørgsmålet, dog mest for at afmontere det.

”Vi skal bekymre os mindre om nytteværdien. Nytteværdien vil vise sig. God videnskab bliver før eller siden også ’nyttig’, fordi indsigt i sig selv er nødvendig og således nyttig,” sagde han.

Dertil kunne man så tilføje – hvilket flere da også antydningssvis gjorde i løbet af konferencen – at bekymringen blandt humanister

måske ikke handler om, hvor vidt deres videnskab har en nytteværdi. Bekymringen går på de udenforstående, der ikke deler humanisternes egen forståelse af nytteværdi. For eksempel de politikere, der fordeler forskningsmidlerne. Eller de aftager- og arbejds-giverorganisationer, som politikerne gerne tager med på råd.

“ Grundsætningen i humaniora er defensiv, mange steder næsten opgivende. Man føler sig uforstået og i virkeligheden uretfærdigt behandlet. På den måde bliver vi ofte vore kritikeres bedste forbundsfæller
Professor Morten Kyndrup

Kyndrups opfordring om ikke at bekymre sig om nytteværdien blev da heller ikke fulgt mere, end at spørgsmålet kom op adskillige gange på konferencen.

Oplægsholder med alenlangt cv

En person, der ikke så ud til at lade sig ryste af tvivlen på humanioras nytteværdi, var

e om humaniora

n humanioras nytteværdi er hævet over diskussion

filologen dr. Ottmar Ette, der var fløjet ind fra det store udland som konferencens mest prominente oplægsholder. At starte en oprensning af de bøger og artikler, som den tyske professor i romanske sprog og komparativ litteratur ved Potsdam Universitet har lagt navn til, eller prestigøse titler og funktioner, han har haft, vil blive for omfangsrigt for FORSKERforum. Filologiprofessoren har simpelthen sådan en cv, som alle forskere drømmer om. Et papir, der gør, at alle humanister tier og lytter, når dr. Ette rømmer sig for at tage ordet.

Således også denne eftermiddag i Eigtveds Pakhus.

En af arrangørerne, **KU-professor Frederik Tygstrup**, introducerede den tyske professor og fortalte blandt andet om Ettes bog og forskningsprojekt: *Humboldt og globaliseringen*. Mere velvalgt person end Ottmar Ette til at kæde den klassiske filologi-forskning sammen med samtidens kulturelle udfordringer findes vel næppe, mente Tygstrup.

Og så gik dr. Ette til podiet, og der blev stille.

Men hvad skete der så? Jae, her var det, at FORSKERforums reporter (*selv humanist: historie og journalistik fra RUC*) kom noget til kort.

Reporterenes følelse af utilstrækkelighed

Doktoren fortalte. Velformuleret og på udmærket forståeligt engelsk med den tyske accent, der undertiden gør det sågar endnu lettere for danskere at følge med. Han viste også billeder. Fine gamle kort fra renæssancen, som italienske kort-malere havde tegnet af den dengang nye verden.

Men hvad var pointen? Tja, det var vist noget med, at modeller er nøglen til at forstå verden, og det *at miniaturere ting* er en måde at skabe mening. Amerikas opdagelse og dens kortlægning er et eksempel. Så var der også noget med, at ø-riger er en måde at anskue verden og dennes forskellige kulturer på, forstod reporteren.

Men det var desværre alt, hvad reporteren var i stand til at dechiffrere ud af Ottmar Ettes en time lange foredrag. Almendannelse på middelniveau var ikke nok til at knække de dybere lag i oplægget, så der bredte sig en følelse af utilstrækkelighed – dumhed – hos den udsendte. Ved siden af sad dog heldigvis en kollega fra Magisterbladet, og det var med en vis beroligelse, vi halvvejs henne kunne se på hinanden og konstatere, at vores øjne var omtrent lige blanke. Vi var muligvis de to dummeste i lokalet den dag, men i det mindste var vi altså to, der trods kandidatgrader og antagelig normalbegavelse blev hægtet fuldstændig af, mens Dr. Ette drønedes op ad abstraktionsstigen.

Billede på udfordringer

Det vil dog være forkert at sige, at vi i forsamlingen ikke fik erkendelser. Hvis man nemlig tog dr. Ettes indlæg som et ufrivilligt men rammende billede på udfordringer, som den humanistiske videnskab – ny såvel som gammel – står over for, internt såvel som eksternt. For når man henter en international kapacitet for at illustrere, hvordan den klassiske humanvidenskab har en vigtig rolle at spille i det moderne samfund, og man herefter som

lægmand og almen betragter må liste ud af lokalet med dumme, røde ører over ikke at have forstået en bjælde, så er der altså en kommunikativ barriere.

Der var ingen politiske forskningsordførere til stede den dag. De var formentlig inviteret. Men måske var det godt det samme, held i uheld. For spørgsmålet er, om for eksempel erhvervsjuristen Mette Reissmann fra Socialdemokraterne eller energikonserulenten Maj Henriksen fra Konservative var gået til ud til kaffepausen med en klar opfattelse af, at humanistisk videnskab som professor Ettes er vigtig for samfundet? Lige så vigtig for landet som bioteknologi, medicin og ingeniør-kundskaber og således også skulle prioriteres tilsvarende højt?

Højt til loftet i Tyskland

De underforståede krav til humaniora om at retfærdiggøre sig er et svært dilemma, lærte reporteren. Reporteren tvivler ikke på, at dr. Ottmar Ette er en særdeles begavet forsker. Og at han kommer fra en samfundstradition, hvor videnskab har en særlig ophøjet status. Så igen: Reporteren vil ikke stille op med en afvisning af professor Ettes forskning som ligeegyldig.

Reporteren bearbejdede seancen ved at læne sig op af et udsagn fra KU-post.doc. Anders Engborg-Pedersen med forskererfaring fra Humboldt-universitetet: *"I Tyskland er forskningens værdi forudsat. Det gør så også, at man kan finde forskning, hvor man kan spørge, hvor mange det egentlig vil interessere. Men det spørgsmål stiller man ikke i Tyskland."* (FORSKERforum 261).

Så højt til loftet er der i Tyskland. Professor Ette er formentlig ikke vant til, at almindelige mennesker beder ham forklare, hvordan det lige er, at hans tanker om italienske renæssance-landkort gør en forskel for mennesker i 2013.

Professoren er nok mere vant til det, som afsluttede seancen i Eigtveds Pakhus – at folk lytter i andægtig tavshed, og at moderatoren efterfølgende takker for et fantastisk foredrag.

Dopingforsker

AU-professor stillede op som bisidder for doping-cykelrytter. Men kan han være uafhængig dopingforsker samtidig med at støtte doping-synder?

Professor Verner Møller havde ikke talt mange øjeblikke med Michael Rasmussen, før han var klar over, at det var helt galt fat med den tidligere top-cykelrytter. I røret havde han en desperat mand, en mand, der havde brug for akut hjælp. Michael Rasmussen havde afsonet en karantæne for at give forkerte oplysninger til dopingmyndighederne, og det var gået op for ham, at det betød blacklistning hos det internationale cykel-forbund (UCI). Han ville aldrig komme til at cykle på topniveau igen, og hans verden, der i forvejen var godt og grundigt ramponeret, var nu definitivt styrtet sammen.

Verner Møller havde nogen tid forinden lavet en række lange interview med Michael Rasmussen til brug for sin forskning omkring doping og bogen 'Løgn over løgn': "Jeg kunne høre, at det ikke er den mand, jeg kendte fra vores interview. Det er en mand i dyb krise,« fortæller Verner Møller, der da befandt sig i Coventry ved en konference.

Ind til den dag havde Verner Møller – professor ved Institut for Folkesundhed – Idræt på AU – været meget bevidst om at holde en professionel afstand til Michael Rasmussen. Rasmussen havde indtil da udelukkende fungeret som informant. Og en af de gyldne regler, som Møller holdt sig til, er, at man tager telefonen og taler med informanter, hvis de ringer og interviewene er høstet, men man ringer ikke igen.

Vennetjeneste og interaktionsforskning

Men den dag ringede Rasmussen ikke for at snakke, men for at bede om hjælp fra en, han stolede på: "Jeg syntes, jeg blev fanget i en giftig situation, for manden var desperat. Jeg kan gøre to ting: enten kan jeg være ligeglad, eller også kan sige, at nu må jeg agere, så manden ikke går ud og hænger sig".

Verner Møller vælger den sidste løsning, og han aftaler med Michael Rasmussen, at de skal tales ved dagen efter, hvor han så vil rådgive ham efter bedste evne. Men Møller står i en videnskabelig katepine. For ved at hjælpe Rasmussen gør han sig selv til aktør i det forskningsfelt, han studerer. På rejsen hjem fra konferencen finder han dog på råd: "Jeg sad i flyet hjem og overvejede min situation. Når jeg lover, at vi skal snakke sammen, så er det simpelthen for, at han ikke skal gå ud og

hænge sig. For at sige, at der er et håb. Men så er det, jeg tænker, at situationen faktisk var interessant i interaktionsforsknings-perspektiv. For hvordan vil systemet reagere på det råd, jeg giver Rasmussen?"

Således vælger Verner Møller at hjælpe Michael Rasmussen med at formulere en mail til UCI-præsident Pat McQuaid – med kopier til en række relevante organisationer – hvor han høfligt beder McQuaid bekræfte, at han ikke er sortlistet. Da han efter en uge rykker for svar, kommer UCI-præsidenten ved en fejl til at sende Rasmussen og samtlige på listen en mail, der var tænkt som en intern besked til en sekretær: "He insists, this makes me even more want to tell him to Fxxx Off, but give me a couple of words which says the same and gets him off my back."

I dag omtaler Verner Møller sin daværende situation og skismaet mellem objektiv forsker og empatisk menneske som 'metodisk interessant'. Men forskningsmæssigt står han inde for sin måde at håndtere det på:

"Den mail var en bekræftelse af den type magtfuldkommenhed, der hersker, og jeg synes, det er vigtigt at få den type ting afdækket. Det var en mulighed for mig for at udvide min forskning fra kun at studere dokumenter til at agere i sagen som en form for interaktionsforskning."

Professor med pragmatisk syn på doping

Verner Møller er en kontroversiel person i dansk idræt, og særligt i cykelsportskredse. Han var på et forholdsvis tidligt tidspunkt ude med det synspunkt, at størstedelen af de professionelle cykelryttere var doped,

“

Principielt skal man være varsom med at blande tingene sammen og passe på, ikke at gøre sig til part i det, man analyserer. Det er et kendt problem, at man kan komme til at gøre det, antropologerne kalder at 'go native'. Om Verner Møller har gjort sig til part, det tør jeg ikke sige. Han har været meget Michael Rasmussen-pro i sin bog og i offentligheden, men han har også en pointe i, hvorfor Rasmussen skal grilles mere end andre."

Jørn Hansen, professor i idræt ved SDU, tidligere ph.d.-vejleder for Verner Møller.

ligesom han forargede mange ved indirekte at beskyldte rytteren Stuart O'Grady for at være dopet, da han vandt klassikeren Paris-Roubaix i 2007, for hvordan skulle han ellers kunne køre væk, når folk sad og jagtede ham på skift. Allerede i 1999 udgav han bogen 'Dopingdævlen', hvor han i sin analyse anlagde et pragmatisk syn på dopings rolle i sporten og satte spørgsmålstegn ved den automatiske fordømmelse af doping. Han er således løbende blevet kritiseret både for at beskyldte cykelryttere for at dope sig over en bred kam, men også for ikke at tage afstand fra det. Han er derfor blevet tillagt det synspunkt, at cykelrytterne skal have lov til at dope sig så meget, de vil!

"I bogen 'Dopingdævlen' indleder jeg netop med ordene: 'Lad det være sagt med det samme: Denne bog er ikke skrevet for at fremme legalisering af doping'. Alligevel har jeg siden bogen været ham, der går ind for doping. Men når folk får de forestillinger, er det fordi, folk er så emotionelt knyttet til de spørgsmål. Rent professionelt er jeg fuldstændig bedøvende ligeglad med om cykelryttere

Michael Rasmussen i Tour de France 2007 – inden han blev smidt ud.

er dopede eller ikke dopede. Det, jeg er interesseret i, er dynamikken: Hvorfor gør de det, og hvorfor må de ikke gøre det?”

Men undgå intimiderende spørgsmål

Sagen om Michael Rasmussen har bidraget til at gøre professor Møller kendt i offentligheden. Den kontroversielle cykelrytter blev i 2007 – da han førte løbet – smidt ud af Tour de France af sit hold Rabobank, fordi det kom frem, at han havde givet forkerte oplysninger om sine såkaldte 'whereabouts' til dopingkontrollen. Michael Rasmussen følte sig uretfærdigt behandlet og forsøgte at få forskellige journalister til at interessere sig for hans sag. Da det ikke lykkedes, valgte han at tage kontakt til Verner Møller, hvilket blev begyndelsen til det forskningsprojekt, som udmøntede sig i bogen Løgn over løgn.

”Første gang, jeg talte med ham, var jeg selv i Italien, så vi kørte hjem til ham, og han viste mig sine sager og advarsler, og det ser utrolig lemfældigt ud. Så jeg siger til ham: det her ser interessant ud, det vil jeg godt kigge igennem. Men vi må lave en aftale. Jeg skal

eller dopingaktør?

have adgang til alt, og du skal stå til rådighed for de interviews, jeg vil have. Samtidig forstår jeg godt, at der er noget, du ikke kan svare på, så det vil jeg undgå at spørge om, for sagen handler ikke om, hvad du har gjort, men om hvordan systemet forvalter sagen,” fortæller Verner Møller.

Efterfølgende tog professoren til Italien for at bruge en uge på at studere akterne i cykelrytterens sag og for at interviewe ham. På dette tidspunkt var Verner Møller allerede meget opmærksom på at holde fast i en strengt professionel relation.

”Jeg gjorde ham opmærksom på problemstillingen: det er helt afgørende, at vi ikke betragter det som en venskabsrelation. Jeg har ingen interesse i at lære ham at kende som menneske. Kun som cykelrytter og informant. Da vi på et tidspunkt er ude og spise en pizza, er jeg næsten desperat for at betale den selv. Han tilbyder mig også at låne en lejlighed, men jeg kunne lige se Ekstra Bladets overskrift, hvis jeg sagde ja til det.”

Involvering via kvalitativ forskning?

Men du er vel også en brik i Michael Rasmussens spil?

”Det kommer man sjældent udenom i kvalitativ forskning – som regel har folk et motiv til at stille sig til rådighed. Det skal man være sig bevidst. Men spørgsmålet er: selvom han har et motiv, skal det her så ikke til offentlighedens kendskab? Jo, det skal det da. Her er en nøgleinformant, som giver dig information, du ellers ikke ville have været vidende om,” siger Verner Møller.

Da opringningen fra Michael Rasmussen kom den dag i Coventry, måtte Verner Møller dog sande, at et er teori om håndtering af informanter i kvalitativ forskning, et andet er praksis: ”Når man bruger så lang tid sammen, og han sidder og fortæller mig ting, som ingen andre har hørt, så kommer man

“

Verner Møller har altid været en skarp og vidende, men også kontroversiel kritiker af dopingreglerne. Når han går ind som bisidder, så krydser han en grænse. Og så må man gå ud fra, at han gør det bevidst, med metodiske overvejelser og opbakning fra sit forskningsmiljø. Det giver ham jo noget indsigt. Men det problematiske er, hvis han erhverver noget viden, han ikke kan bruge.”

Henrik Brandt,
direktør for Idrættens Analyseinstitut.

altså alligevel tæt på hinanden. Alt andet kan simpelthen ikke lade sig gøre. Han begynder at føle, at vi har et venskab, at han kan regne med mig, fordi jeg interesserer mig for ham. Og når man så får henvendelsen om hjælp, hvad gør man så? Man kan jo ikke bare bruge personer som materiale og så smide dem væk.”

Men når du træder ind og rådgiver Michael Rasmussen, burde du så ikke have trukket dig fra videre forskning omkring ham?

”Det ved jeg sgu ikke. Jo, hvis jeg følte, at jeg ikke kunne forske på troværdig vis fremover.”

Fortrolig viden, som ikke må bruges

For få uger siden dukkede professor Møllers navn så frem igen. Michael Rasmussens cykelhold holdt stort pressemøde, hvor Rasmussen erkendte brug af doping fra 1998-2007. Og her kom det frem, at cykelrytteren havde professor Verner Møller som bisidder:

”Michael ringede og spurgte, om jeg vil være bisidder. Han skulle bruge et vidne, der havde kendskab til området, som kan fastslå over for dopingmyndighederne, at det, han siger, er substantielt. Jeg overvejede så min rolle. Og så tænkte jeg: det her er en enestående mulighed for at se, hvordan sådan en dopingafhøring foregår. Det svarer til at spørge en arkæolog, om han vil ned og se udgravningen af Tutankhamon.”

Kan du nogensinde fortælle, hvad der er sket og blevet sagt ved afhøringerne?

”Jeg kan fortælle, hvad der er sket, men ikke om navngivne personer. Proceduren og hvordan Michael har oplevet det, det er jeg fri til at skrive om. Samtidig har jeg informationer fra andre atleter, så jeg kan se, om der er overensstemmelse mellem dem og Michael Rasmussens fortælling.”

Men er fortroligheden ikke et forskningsmæssigt problem. Professoren har viden, han ikke kan gå ud med eller bruge forskningsmæssigt?

”Ja, men jeg har fået en indsigt og erfaring, der gør, at fremadrettet forstår jeg tingene bedre.”

Har du haft en viden, hvor du har overvejet, om du moralsk burde have fortalt myndighederne om det for at stoppe doping?

”Jeg lader folk forvalte deres eget liv. Jeg gør mig ikke til dommer. Og hvis jeg en gang brød mit ord og gik videre med min viden, så ville jeg aldrig kunne spørge nogen igen.”

lah

OK2013-14: Spist af med forhandlingsløfter ...

- men det var såmænd bedre end frygtet, siger de
menige forskeres forhandler i opsamling

”Arbejdsgiverne viftede os af; stillede ikke med ønsker eller krav og kom således hverken med projekter eller penge til vores område. Når vi ønskede at tale arbejdstid, var signalet, at man netop ville af med arbejdstidsaftaler (på gymnasieområdet), så det var en svær udgangsposition”, lyder Ingrid Stages fortolkning af forhandlingerne. Hun var formand for ACs forhandlingsdelegation på uni- og forsknings-området ved de netop overståede overenskomstforhandlinger.

Generelt for AC-området blev der aftalt en 2-årig overenskomstperiode, videreførelse af reguleringsordning samt en generel lønforhøjelse på 0,80 % pr. 1. april 2013. Fælles intention er også styrket fokus på kompetenceudvikling, tillid, samarbejde og psykisk arbejdsmiljø.

På uni-området blev der opnået enighed om anvendelsen af 6 mio. MSK-penge (restpulje fra afskaffelse af tillæg til lektorer ”med særlige kompetencer” i 2011). Pengene går nu til forhøjelse af lektor/seniorforsker-tillægget med 1200 kr/år, mens arbejdsgiverne ikke vil være med til at give mere pension til ph.d’erne, som de synes i forvejen er for dyre.

For uni-fagforeningerne ser ok-aftalen tynd ud, for groft sagt fik man kun løfter, nemlig om forhandling om revideret stillingsstruktur samt om afholdelse af en konference om arbejdstid og -miljø?

”Det endte med en tynd aftale, men såmænd en smule bedre end frygtet, for i starten blev fagforeningerne mødt af fuldstændig afvisning. Vi er således relativt tilfredse med, at der faktisk kom en fordeling af MSK-pengene, og at arbejdsgiverne er gået med på intentioner om, at der skal gøres noget ved ’psykisk arbejdsmiljø’ og karriereveje ...”

Revideret stillingsstruktur

Uni-fagforeningerne – DM, Djøf, IDA m.fl. – havde stillet krav vedr. arbejdstid, arbejdsmiljø, lokal løndannelse, stillingsstruktur med bedre karriereveje for især de yngre forsker og timelønnede. På positivsiden hører også, at Uddannelsesministeriet indvilgede i at genforhandle stillingsstrukturen, og der blev givet løfte om, at forhandlingerne starter inden sommerferien.

”Fagforeningerne vil først og fremmest fokusere på tidsbegrænsede ansættelser, så karriereveje bliver klarere. Der er sket en uhensigtsmæssig eksplosion i post.doc.-kategorien og en opbremsning i adjunkturet, viser statistikken over personalepolitikken. Den er i strid med intentionerne, så AC-fagforeningerne vil genfremsætte krav om kontinuitetsadjunkturer (adjunkturer med efterfølgende fastansættelse under forudsætning af positiv bedømmelse)”, svarer Stage, der er formand for DM, som har de fleste forskermedlemmer blandt AC-organisationerne.

”Vi har ikke fået signaler om, hvad Uddannelsesministeriet eller rektorerne vil møde frem med. Rektorerne har vel en interesse i, at deres ansatte ikke er utilfredse med karrierevejene? Og så er de under pres, fordi Rigsrevisionens beretning om uddannelse fra efteråret afslørede misbrug af timelærere, manglende forskningsbaseret undervisning o.a. på universiteterne”.

Udestående problem: De løse, timelønnede

Arbejdsgiverne afviste at overenskomstdække de timelønnede uni-lærere, ligesom det blev afvist at forhandle nye redskaber til tillidsfolk ved de lokale løndannelser.

”Jeg er allermost ked af, at der ingen forbedringer eller åbninger kom på dette område. Fagforeningerne søgte som minimum det lille skridt bare at få dem nævnt som en sats 2 for eksterne lektorer. Det ville ikke koste arbejdsgiverne en krone, men det blev alligevel afvist, fordi arbejdsgiverne tolkede dette som et forstadie til at ’aftalebelægge’ området”, fortæller AC-forhandleren. ”Det er absurd, for Rigsrevisionen har udpeget et problem, og uni-rektorerne kan vel ikke stå model til at misbruge lavtlønnet arbejdskraft? Men krav om aftaler på området blev alligevel afvist, uden argumentation – som om problemet så forsvinder af sig selv...”

Fagforeningerne varslede herefter, at man kræver bedre vilkår på timelønsumrådet og forbedrede karriereveje for yngre forskere i forsommerens forhandlinger om stillingsstrukturen.

OK: 'Et tilbage'

Arbejdsgiverne vil nu have, at uni-lærere skal

Fredag d. 8. februar blev der indgået finanslovsaftale for AC-området med meget tyndt resultat for uni-lærere og andre forskere.

”Det var meget svære forhandlinger, for arbejdsgiverne med finansminister Bjarne Corydon i spidsen havde sendt deres forhandlere ud med meget snævert mandat. Derfor blev resultatet tyndt, set med fagforeningsøjne”, fortæller DMs formand Ingrid Stage. Hun var formand for ACs forhandlingsdelegation på uni- og forsknings-området ved de netop overståede overenskomstforhandlinger.

”Den bastante afvisning af dialog om vores krav var et tilbageskridt, for tidligere fælles erkendelser af problemer med stillingsstruktur og arbejdstid var ligesom glemt. Vi har gennem årene dokumenteret problemer med fx timelærere eller høje arbejdstider, og parterne har såmænd været på ’lønrjese’ til alle uni’erne. Men fælles erkendelser om ubalancer i lønrelationer var helt glemt”.

Misvisende lønsammenligninger

”Det var svære forhandlinger, når fælles erkendelser af ubalancer var glemt. I stedet stillede arbejdsgiverne pludselig med nogle lønskemaer, som på misvisende grundlag viste, at uni-lektorer er relativt vellønnede”, fortæller DM-formanden.

”Statens forhandlere var åbenlyst sendt ud på et snævert mandat. Ordet ’arbejdstid’ kunne fagforeningerne ikke få ind i aftaleteksten. Så når fagforeningerne ønskede at tale om løsninger på stress og arbejdstider, blev svaret omformuleret til noget om ’psykisk arbejdsmiljø’ eller ’krydsfeltet mellem ledelse og selvledelse”, fortæller hun.

”Også enhver antydning af ’aftaleret’ var tabu. Så når fagforeningerne fx ønskede noget, der ligner rammer for (bindende) lokalaftaler, blev vi mødt med bastant afvisning: Alle forhandlinger skal foregå lokalt og uden snærende rammer ...”

Arbejdstid og arbejdsmiljø

”Når vi ønskede at tale arbejdstid, var signalet fra arbejdsgiverne, at man netop ville af med arbejdstidsaftaler (på gymnasieområdet), så fagforeningerne var stillet i en svær udgangsposition”, siger uni-forhandleren.

Arbejdet er et fælles skridt i fælles erkendelser...

Arbejde og behandles som statens fuldmægtige eller kontorchefer, fortæller ACs uni-forhandler

Uni-fagforeningernes kravliste kædede spørgsmål om arbejdstid og arbejdsmiljø sammen, men statens arbejdsgivere afviste at forhandle regelsætning af arbejdstiden på uni-området med den begrundelse, at det er arbejdsgivernes ambition på andre områder at fjerne/lempe reglementering, fx i folkeskolen og på gymnasierne.

"Arbejdsgiverne afviste at tale arbejdstid og regulering, når vi ønsker snor i og lokalaf-taler. Det formelle argument er det gamle, at uni-arbejdstid – herunder forskning – ikke kan gøres op og omfattes af aftaleret. Finansministeren kan ikke lide, at fagforeningerne har 'aftaleret'. Regler og aftaler om arbejdstid er anormale, og hele undervisningsområdet skal 'normaliseres', dvs. at området skal være ligesom de AC-ansatte i styrelser eller ministerier", fortæller AC-forhandleren.

I stedet for arbejdstidsaftaler til uni-lærerne tilbød arbejdsgiverne, at parterne i fællesskab laver en konference om psykisk arbejdsmiljø og dialog på universiteterne. Konferencen skal munde ud i et idekatalog, der skal bruges i det videre arbejde med arbejdsmiljø.

"Når arbejdsgivernes negative attitude er opregnet, mener jeg, at der er en lille åbning i en aftale om afholdelse af en fælles konference, for her står indirekte noget om arbejdstiden, nemlig at tillidsfolk og ledelse har en forpligtelse til at arbejde videre med dokumentationen heraf, dvs. en erkendelse af, at her kan der være et problem".

Arbejdsgivernes opfattelse af de uni-ansatte

Hvad er arbejdsgivernes opfattelse af uni-lærernes arbejdstid, uden øvre grænser og uden merarbejdsbetaling?

"At arbejdsgiverne tror, at uni-undervisning er fuldmægtig- eller kontorchef-arbejde vidner om total manglende forståelse for det særlige ved sektoren, nemlig at man har såvel forskning som undervisning som hovedopgaver – og at de ikke nødvendigvis spiller sammen. Og Finansministeriet går ud fra, at institut- og studieledere – ligesom kontorchefer – har overblik til at disponere/diktere den enkeltes arbejde, og at det sker, så det foregår inden for en rimelig arbejdsuge på 37 timer", fortæller Stage.

UNIVERSITETER

Konference om psykisk arbejdsmiljø og dialog

Universiteternes forskningsmiljøer er højpræstationsmiljøer, hvor medarbejderne er specialiserede, kreative og har fokus på at yde deres absolut bedste. Forskning viser, at denne medarbejdertype ofte er styret af kald, ambitioner og af et stort ønske om at gøre en forskel.

Den videnskabelige præstation, konkurrencen om økonomiske midler og stræben efter akademiske meritter står øverst på mange forskeres dagsorden. Det er karakteristika, der indgår i de grundlæggende rammevilkår på en universitets arbejdsplads og dermed for den universitets karriere.

Forskerens arbejdsliv er meget dynamisk, forskellig fra person til person og rummer ofte 'lange, seje træk' på egen hånd. For at understøtte en sådan arbejdsform er det afgørende, at medarbejdere og ledere i samarbejde til stadighed sikrer, at der inden for de givne rammer er et godt arbejdsmiljø på arbejdspladsen.

Det er her vigtigt, at der på universiteterne er et fællesskab, som løbende skaber og sikrer en god arbejdsplads med et godt socialt miljø. Det er samtidig en forudsætning for, at forskerne kan levere de høje resultater, som forventes.

For at støtte den fortsatte udvikling af et godt arbejdsmiljø på de universitets arbejdspladser, foreslås afholdt en konference, hvor der med et godt arbejdsmiljø i fokus kunne ses på følgende temaer:

- Det gode kollegaskab
- Karriereafklaring
- Den åbne dialog (dialog, åbenhed og medansvar er vigtige elementer i et godt arbejdsmiljø)
- Prioritering af opgaver i krydsfeltet mellem ledelse og selvledelse
- Bedre anvendelse af samarbejdsudvalg, tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljøorganisationen i arbejdsmiljøarbejdet.

At arbejdsgiverne tror, at uni-undervisning er fuldmægtig- eller kontorchef-arbejde vidner om total manglende forståelse for det særlige ved sektoren

Ingrid Stage

"Det er arbejdsgivernes – Finansministeriets, Uddannelsesministeriets og rektorernes – nuværende tilgang, at alt ser godt ud i uni-sektoren. Og Finansministeriet stillede sågar med en lønoversigt, som angiveligt skulle vise, at lokaltillæg til uni-lektorer ligger godt sammenlignet med fuldmægtige i statsforvaltningen. Men sammenligningen var misvisende, for den sammenlignede velmeriterte vipere med en blandet gruppe af yngre og ældre fuldmægtige ..."

Corydons magtdemonstration

Arbejdsgivernes truede sig igennem og fagforeningerne må genoverveje sine magtmidler

Samlet set blev OK2013-14 en tynd omgang for AC-fagforeningerne. De mest markante resultater vil nogle tolke som, at arbejdsgiverne bankede deres krav igennem med trusselsstrategi.

Noget kunne tyde på, at regeringens forhandlingsstrategi var, at OK2013 skulle stramme vilkårene i professionshøjskolesektoren og på gymnasierne, mens andre områder skulle være status quo. Når regeringen satsede på en selektiv aftale på disse områder med nogle lønforbedringer, indikerer det, at finansminister Corydon og uddannelsesminister Østergaard ville bruge deres "smalle ramme" snævert på dette område.

Og det betød, at der intet ville være tilbage til det øvrige AC-område, inkl. uni-sektoren? – lyder spørgsmålet til ACs forhandler på uni-området Ingrid Stage.

"Det er ikke rigtigt, at uni-området ikke fik noget, fordi professionshøjskolerne tog det hele. Man skal lægge mærke til, at heller ikke de administrativt ansatte fik noget. AC-fællesskabet var i udgangspunktet enige om at modarbejde særpuljer og at satse på generelle lønforbedringer til hele AC-området. Det har vi fået i form af fortsættelse af reguleringsordningen. Herudover gav arbejdsgiverne så lidt ekstra til de ansatte ved professionshøjskolerne", svarer hun.

“

Det er min vurdering ud fra forhandlingsklimaet, at Finansministeren havde givet statens forhandlere et meget snævert mandat

ACs forhandler Ingrid Stage

Trusler om reguleringsordning

Fagforeningerne stod med svage kort, når der skulle forhandles forbedringer i krisetider:

"Finansminister Bjarne Corydon truede simpelthen med ikke at videreføre reguleringsordningen (dvs. mekanismen hvorefter de offentligt ansattes løn reguleres i takt med det private arbejdsmarked), hvis ikke AC-flokken indgik i forhandlingerne på Finansministerens præmisser. Det gjorde ministeren direkte den 20. dec. Det formelle argument var, at det jo ikke er sikkert, at 'produktiviteten' i den offentlige sektor følger den private sektors?".

Det har helt klart været arbejdsgivernes ambition at fjerne/lempe arbejdstidsregler, så arbejdsgiverne får større fleksibilitet i

pålæg til de ansatte, og det gælder i denne overenskomst især for folkeskolen og på gymnasierne. Gymnasielærerne blev i deres OK således påtvunget en ny arbejdstidsaftale, mod et løntillæg.

Gymnasielærerne truet af lockout

Gymnasielærernes nye overenskomst betyder, at de har mistet deres arbejdstidsaftale. Rektor kan fremover aftale med hver enkelt lærer, hvor meget vedkommende skal undervise, og hvor meget vedkommende skal lave andre aktiviteter. Til gengæld har gymnasielærerne midt i den statslige smalhals fået klækkelige tillæg i start- og slutløn på henholdsvis 38.000 og 72.500 om året.

Aftalen mødes med stor modstand hos menige gymnasielærere, men deres forhandlere blev truet til at sige ja til aftalen, fordi finansministeren truede med lockout, som kunne betyde en påtvunget og endnu ringere aftale.

"Jeg har ikke været involveret i gymnasielærernes forhandling. Men det er min vurdering ud fra forhandlingsklimaet, at Finansministeren havde givet statens forhandlere et meget snævert mandat med henvisning til, at han havde hele Folketinget (ekskl. Enhedslisten) bag sig", forklarer Ingrid Stage.

"At GLs forhandlere indgik forlig er forståeligt. Det er også min vurdering, at med Folketinget i ryggen var gymnasielærerne blevet lockoutet, og så ville de have fået en ringere aftale, hvor der ikke stod noget om arbejdstidsopgørelser og tillæg. Der ville formentlig være sket det, at Forligsmanden efter en kort konfliktperiode ville have skrevet arbejdsgivernes krav ind".

Akademiker-området uden magtmidler?

Som forløbet har været vil defaitisten konstatere, at arbejdsgiverne bankede deres krav igennem, uden at AC-fagforeningerne havde noget modtræk eller modtrusler.

Især var det forhistorien, som skræmte i forhandlingspositionen: Fagforeningerne ønskede ikke en gentagelse af sygeplejerskerenes og pædagogernes langvarige konflikt og lockout, som tømte strejkekasserne og ikke gav forbedringer?

"Indrømmet at det har lagt en dæmper på OK-2013. Det var en noget afskrækkende historie i 2008, at modparten dengang bare

Finansminister Bjarne Corydon og økonomiminister Margrethe Vestager satter

kunne sætte sig og vente, for derefter at gennemtvinge sine krav. Har man bandsatte og kyniske modpartner, så er fagforeningernes magtmidler få og små. De centrale ok-forhandlinger er blevet rene forsvarskampe og vi har ikke stærke målmand", lyder Ingrid Stages analyse.

“

Erfaringen er samlet set, at AC-fagforeningerne bliver nødt til at genoverveje strategien med håndtering af aftaler og overenskomster

ACs forhandler Ingrid Stage

"Arbejdsgiverne vil tydeligvis have flyttet 'drøftelser' ud til det lokale niveau, helst uden rammer ovenfra. Vi blev faktisk noget

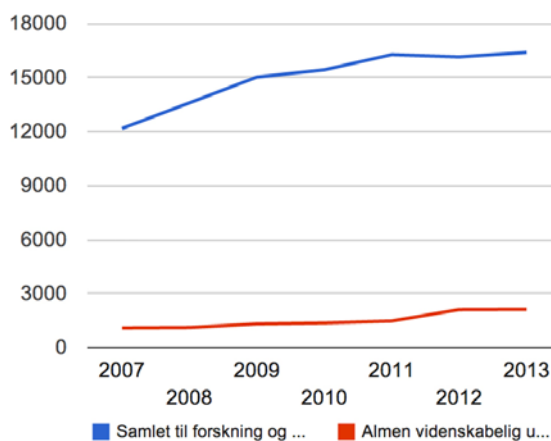
e tommelskruerne på ved årets OK-forhandlinger – og tvinger fagforeningerne til at overveje deres magtmidler og strategi

nervøse for, om Finansministeren gik efter et egentligt forbud mod lokalaftaler, men så galt gik det dog ikke.

Erfaringen er samlet set, at AC-fagforeningerne bliver nødt til at genoverveje strategien med håndtering af aftaler og overenskomster, så medlemmernes interesser sikres bedre. Den centrale aftaleret og -myndighed er udhulet, så det ville egentlig være logisk, at fagforeningerne kræver lokal konfliktret (men det vil kræve opsigelse af hovedaftalen). Jeg kan foreløbig kun sige en ting: OK-forhandlingernes resultat betyder ikke mindre arbejde til de lokale tillidsfolk, kun mere ...”

Udviklingen i forsknings- og udviklingsbevillinger på finansloven

Kilde: Danmarks Statistik. Universiteterne har fra 2012 anvendt en anden opgørelsesmåde blandt andet som følge af de organisatoriske omlægninger i de senere år.

***Præcisering: Grafen viser udelukkende den tekniske forskning ved universiteterne i den kategori Danmarks Statistik kalder "Almen videnskabelig udvikling – teknisk videnskab" hvor midler fra forskningsrådene samt Højteknologifonden ikke er medregnet.

DI: Ikke ansvar for misvisende graf

"Teknisk forskning sakker agterud", lød overskriften i en Altinget-artikel samme morgen, som Rektorkollegiet og ATV holdt konferencen "Universiteternes ansvar for Danmarks fremtid". Altinget-overskriften stammede fra arbejdsgiverne i Dansk Industri, som hævdede, at teknik ikke har fået en relativt højere andel af finanslovens bevillinger i 2007-11. DIs forskningspolitiske chef **Charlotte Rønhof** beskyldte Folketingets politikere for at være konfliktky, når Folketinget ikke omprioriterer og giver teknik flere statspenge: "Det er ikke ligegyldigt, hvad man investerer i. Forestillingen om, at man får det samme ud af humanistisk forskning som teknologiforskning, er faktisk helt til grin" (Altinget 4.febr.).

Som fakta og illustration anførte artiklen ovenstående grafik om finanslovens fordeling af basismidler, og den gjorde uni-folk rasende. Grafen er nemlig stærkt misvisende, idet den kun medtager basisbevillinger til teknisk forskning (under "almen videnskabelig udvikling"), men undlader at medtage de halve milliarder i statsbevillinger, som går til teknisk videnskab via Højteknologifonden, strategiske råd og øremærkede satsninger. Netop fra disse puljer får humaniora stort set ingen penge.

FORSKERforum forsøgte forgæves at få en kommentar fra DI-chefkonsulent Charlotte Rønhof til illustrationen. Og forskerforum.dk tillagde derefter DI som afsender af illustrationen.

Misvisende grafik var Altingets ansvar

Men efter et par dages korrespondance blev FORSKERforums udlægning afvist af

DI-konsulenten: "DI må på det kraftigste tage afstand fra FORSKERforums historie. Det er Altinget, der alene står til regning for tallene og det redaktionelle indhold i artiklen, som DI ikke har set i forbindelse med interviewet. Det er ganske enkelt forkert og i strid med god presseetik, når FORSKERforum fremfører en udokumenteret påstand om, at DI skulle være ophav til disse tal", skrev Rønhof pr. email og henviste generelt til, at DIs grundpåstand er, at Danmark kun prioriterer 14 pct. af det samlede forskningsbudget til teknisk forskning, hvilket giver bundplacering i OECD.

Altinget bekræfter efterfølgende, at ophavet til grafen var Altinget og ikke DI. Og for at gøre fejlen god igen, fik DI så til efterfølgende at tilføje en note til "præcisering" (se ill. med rødt), som korrigerede (om at grafen ikke medtager fonds- og rådsbevillinger).

DI deltog i øvrigt ikke i ATV's/Rektorkollegiets konference d. 5.februar, hvor prioriteringen mellem hovedområderne lå som et undertema. Men **uni-minister Morten Østergaard** kom her med et klart svar til DIs beskyldninger om at underprioritere teknik: "Regeringen har ingen planer om at båndlægge universiteternes basismidler. Der er en vis balance mellem basismidler og konkurrenceudsatte midler, så der er altså afsat midler til strategiske formål. Men samtidig går regeringen da ud fra, at universiteternes ledelser også bidrager til internt at prioritere basisbevillingerne, hvor det findes nødvendigt".

Eliteforsker-priser 2013

40 unge prismodtagere stillede op, men på fotoet af dem optræder også to blinde passagerer

Blandt forskningstemaerne var stafylokokker, flagermus, demokrati, skilsmisser og taktbe- grebet i musik.

Desværre havde H.K.H. Kronprinsesse Mary meldt afbud, så H.K.H. fik ikke noget at vide om flagermusene. Og de 40 prismod- tagere måtte i Marys sygefravær nøjes med at

trykke uddannelsesministeren i hånden.

Det skete, da Elite-Forsk priserne – ja, den var den, Penkowa fik – blev uddelt i begyn- delsen af februar. Blandt modtagerne var 40 yngre forskere, som hver fik en pris på ca. 1 mio. kroner, som de får til at realisere deres forskningsmål via Det Frie Forskningsråds

prestigefyldte ”Sapere Aude-bevillinger”.

Sapere Aude-bevillingerne gives som en ekstra anerkendelse til de mest talent- fulde af de yngre forskere, som i løbet af året har modtaget et postdoc-stipendium. (Sapere Aude-programmet består af tre virkemidler: DFF-Ung Eliteforsker (fra 2013:

Foto: Lars E. Andersen

DFF-Forskertalent) på post.doc.-niveau, DFF-Forskningsleder på lektorniveau og DFF-Topforsker på professorniveau.

De glade modtagere stillede op til fotografiering i Glyptoteket, da priserne blev overrakt. 10. januar 2013. Der havde dog sneget sig to blinde passagerer ind, som

FORSKERforums læsere kan more sig med: Find Morten! Og find Peter! (Svaret ses i næste spalte).

SVAR: De to blinde passagerer på fotoet er uddannelsesminister Morten Østergaard (nr. 5 i anden række fra venstre), mens Det Frie Forskningsråds nye formand Peter Munk Christiansen gemmer sig allebagerst (midtdor). De to bidrog til prisoverrækkelsen.

Indikatorer på undervisningsbevillinger og forskningsbevillinger på de 7 universiteter:

	1. Basis-undervisningsbevillinger i pct. af basis-forskningsbevillinger (finansloven 2011)	2. Ressourceudløsende studerende pr. vip-underviser	3. Ressourceudløsende studerende pr. vip-forsker
DTU	36 pct.	16	4
KU	68	40	10
AU	76	28	11
SDU	112	25	14
AAU	125	20	13,5
RUC	240	43	35
CBS	295	61	57

(KILDE: Universiteternes statistiske beredskab 2011, regnskabsstal, faste priser. IT-universitetet er som meget specialiseret og atypisk ikke medtaget)

NOTE: De tre faktorer er fremdraget som de bedste indikatorer til at anskueliggøre ulighed. Faktorerne er grove og kan ikke opregnes som faktuelle mål på den relative ulighed, fordi der indgår mange aspekter i sammenligninger. Der kan altså opregnes tekniske indvendinger, som modererer fremstillingen. Men som grov indikator regner FORSKERforum, på trods af tekniske indvendinger, tabellens for simpel, illustrativ og retvisende.

ANALYSE: Hvem får flest/mindst basismidler

FORSKERforums har fremdraget tre faktor-indikatorer på basisbevillingernes størrelse for at finde den relative fordeling mellem uni'erne

FAKTOR 1 anskueliggør, hvor stor en andel undervisningsbevillingen udgør af forskningsbevillingen. Denne indikator fortæller om, hvor forskningstungt universitetet er i forhold til uddannelsessiden. **Relativt høje undervisningsbevillinger indikerer relativt dårlige forskningsbevillinger.**

Her afsløres, at DTU er meget forskningstungt, med en relativt begrænset studentermasse og undervisningsbelastning. Omvendt er CBS og RUC meget undervisningstunge med relativt små forskningsbevillinger.

Bag denne faktor lurer også taxametertilskuddets størrelse. Taxametertilskuddet tildeler universiteterne bevillinger per årsværk for studerende, der gennemfører eksamen (og som er en central indtægtskomponent i ressourceudløsningen). Taxametrene er henholdsvis 96.800 kr., 66.300 kr. og nederst 45.800 kr. per studerende om året. Såvel CBS som RUC har især studerende på humaniora og samfundsvidenskab med de lave taxametre. Derimod er DTU begunstiget af at være monofakultært ingeniør-universitet med høje taxametre pr. studerende, men også Aalborg profiterer af et stort ingeniørfakultet.

FAKTOR 2 er et groft mål på studenter/lærer-ratioen, dvs. hvor mange studerende der er for hver underviser (årsværk). Faktoren afspejler, hvor mange lærere der faktisk skal til for at få studerende igennem og udløse penge.

Mange studerende pr. underviser (S/L-ratioen) indikerer ringe undervisningsressourcer. Denne statistik fortæller, at især CBS, men også RUC, og overraskende nok også KU har relativt ringe ressourcer.

Under denne faktor ligger igen højt eller lavt taxametre, for på den ene side skal man enten have relativt mange studerende til lave taxametre (samf' eller hum') eller man skal have fakulteter, som udløser høje ressourcer pr. studerende (nat', teknik eller medicin). Det afspejler sig i statistikken, at CBS og RUC har mange studerende til lave taxametre. At KU også ligger med relativt mange lærerressourcer pr. udløst her, kan det skyldes KUs store samf- og hum-fakulteter med lave taxametre, som tilsyneladende vejer tungt i forhold til KUs fakulteter med høje taxametre (nat' og medicin).

FAKTOR 3 er et groft mål på, hvor meget forskning ("forskningsbasering") der ligger bag hver studerende, som gennemfører. Faktoren afspejler ressourceudløsende studerende pr. vip-forsker.

Faktoren indikerer, at jo flere studerende pr. vip-forsker, jo svagere er forskningsbaseringen i undervisningen.

Rigsrevisionens beretning om undervisning (2012) afslørede, at forskerdækningen er meget lav på især nogle samf'-fag. Faktoren afslører, at forskerdækningen er meget lav på RUC og CBS, mens den er noget bedre på SDU og AAU og tildels på KU og AU, for at være meget høj på DTU.

CBS og RUC er de fattigste universiteter

Historisk har CBS, RUC og AAU de ringeste basisbevillinger, og den ubalance vil de gerne have rettet op på. Men det udløser interne uenigheder i rektorkredsen

”Vi er Danmarks fattigste universitet”, sagde CBS’ prodekan for uddannelse Sven Bislev sidste år lige op til årets finanslovsforhandlinger. Og der er stærke indikationer af, at han har ret i, at CBS har de dårligste student/lærer-ratioer og lave forskningsbevillinger, i nogen grad sammen med RUC.

CBS står for eksempel for masseuddannelser, hvor man uddanner 11 procent af Danmarks uni-studerende, mens universitetet kun modtager ca. 3 procent af basismidlerne til forskning, der skal danne basis for den ”forskningsbaserede undervisning”. Og FORSKERforums analyse fortæller da også, at CBS står relativt elendigt, når der ses på, hvor mange studenter man får igennem systemet i forhold til forskningsressourcerne (vip-forskerårsværk).

Mens CBS og RUC er de fattige, findes der en middelklasse, hvor AAU tilhører den lave ende, fordi man trækkes ned af et stort samf’-fakultet, hvilket dog delvis kompenseres af et rigere teknik-fakultet (med høje taxametre pr. studerende).

Til midterfeltet hører også SDU, der dog lander i den højere middelklasse, fordi man her har store nat’- og medicin-fakulteter (med høje taxametre).

De rige: KU og AU – og det rigeste: DTU

Blandt de rige hører så de to gamle universiteter, KU og AU. Det skyldes især historiske bevillingsforhold, hvor disse uni’er i 70’erne blev begunstiget som tunge forsknings-universiteter overfor de unge centre eller undervisningsfabrikker RUC og AaUC. Men både KU og AU har også store nat’- og medicinfakulteter.

Overklassen – fx målt på undervisningsbevillinger pr. studerende – er suverænt DTU, der som noget helt særligt er et monofakultært teknik-uni’. Man skal kun koncentrere sig om et felt, og på dette felt er der måske ikke så mange studerende. Til gengæld er ressourcerne pr. studerende mere rigelige.

Rektor-slagsmål om ressourcefordeling

Den relative fordeling af undervisnings- og forsknings-ressourcer er blevet en varm kartoffel i rektorkollegiet, erfarer FORSKERforum. Her har de fattige uni’er – CBS og RUC

– rejst problematikken. Og det er indledning på et rektorslagsmål, for alle ved, at man slås om en samlet lagkage: Skal CBS, RUC og AAU have flere basismidler til uddannelse og forskning, så skal de tages fra andre.

Foreløbig foregår slagsmålet om den varme kartoffel bag lukkede døre, for rektorerne optræder traditionelt som en enig konsensusflok udadtil. I kontroversielle spørgsmål holder rektorkollegiets formand Jens Oddershede derfor ofte en lav profil.

Og formentlig på grund af den interne uenighed har FORSKERforum heller ikke kunnet få aktindsigt i de baggrundsnotater, som er udarbejdet i rektorkredsen.

Rigsrevisionens kritik:

Det er en gammel, som genoptages, og den er forudsigelig. At timingen sker netop nu skyldes, at de fattigste uni’er har vejret morgenluft efter uni-minister Morten Østergaards relativt gunstige 2013-finanslov og flerårsperspektivet med 3-årige horisonter. De fattige argumenterer for en ændret fordelingsnøgle i en tid, hvor der er relativt gunstige ressourcer.

Sidste års beretning fra Rigsrevisionen om undervisningen på uni’ har også aktualiseret ressource-debatten. Rapporten konstaterede, at hum’- og samf’-studier *”er begrænset af, at de har meget færre indtægter end de øvrige fakulteter”*. Hum’ og samf’ har typisk kun de halve undervisningsbevillinger som nat’ og sund’.

Rapporten afslørede, at nogle fagområder på bestemte uni’er giver deres studerende få konfrontationstimer pr. uge. På nogle hum’-fag får studerende helt ned til 6 timers konfrontationsundervisning pr. uge (RUC og KU) – og rapporten udløste 12-timers undervisningsgarantier på nogle uni’er.

Rapporten afslørede også, at på nogle samf’-fag er forskerdækningen meget lav. Gennemsnitligt er kun 55 pct. af undervisningen varetaget af fastansatte forskere (”forskningsbaseret undervisning”, men på nogle studier er dækningen helt ned til 20 pct. (KU-jura og CBS). Til sammenligning er forskerdækningen 84 pct. på tek-nat, 69 pct. på hum’ og 57 pct. på sund’.

Rigsrevisionen stak dog ikke fingrene ned i fordelingsdiskussionen ved at foreslå politikerne at give flere penge til hum’ og samf’, hvilket især ville være til gunst for CBS og RUC. Rigsrevisionen sendte problemet videre til de enkelte uni-ledelser; de bør omfordele noget af uni’ernes store opsparing, så problemet med lave timetal og lav forskerdækning løses ...

Modstridende rektorinteresser = ingen forandringer

CBS og RUC står måske med en retfærdig sag med Rigsrevisionen i ryggen, men alligevel er der næppe udsigt til opbakning hos politikerne på Christiansborg, for her er der bred opbakning til forståelsen af nat’, teknik og medicin som de højprioriterede, ”nyttigste” fagområder til at støtte en national strategi om ”vækst og velfærd”.

Historien vil også fortælle, at CBS og RUC næppe får opbakning blandt de rige uni’ers rektorer til at ændre på bevillingsrelationerne. Har nogle opnået privilegier, er det vanskeligt at få dem opgivet.

Ingen kan benægte, at der er tale om historiske uligheder. Men når det er sagt, kommer de gamle uni’er med argumenter om, at man har særlige opgaver, der forklarer og retfærdiggør uligheden. Først og fremmest lyder argumentet, at de gamle uni’er er de forskningstunge på de våde områder (tek-nat’ og medicin), som er dyre. Det er sågar også fremført i årenes løb, at de manglende undervisningsressourcer til universitetscentre (RUC og AUC) var centrene eget problem, for problemet er selvpåført igennem den lærertunge projektundervisning.

jø

Se næste side: Rektorernes svar på MÅNEDENS ANALYSE

Rektorkollegium voldsomt uenigt

- om hvem der er fattig, og om fordelingsnøglen skal ændres.

ENQUETE

CBS og RUC er de fattigste universiteter. De har høje undervisningsbevillinger i forhold til deres forskningsbevillinger. De har mange studerende pr. underviser, hvilket indikerer ringe undervisningsressourcer. Og når de har mange studerende pr. videnskabelig medarbejder (vip) indikerer det en svagere forskningsbaseret undervisning, som blev kritiseret af Rigsrevisionen i efteråret.

Således lyder konklusionen i MÅNEDENS ANALYSE på sidste side.

FORSKERforum forelagde analysen og konklusionen for landets rektorer for at høre, om de er enige/ uenige i analysen. Og for at høre, om de er enige i, at fordelingsnøglen (lagkagen) mellem uni'erne trænger til at blive ændret.

Alle rektorer vil gerne nedtone uenigheden, men på baggrund af interview med 6 ud af 8 medlemmer af Rektorkollegiet står det klart, at der er stor intern splittelse omkring synet på den økonomiske fordeling universiteterne imellem.

CBS-rektor Per Holten Andersen melder aktivt ud, at han mener 45:20:25:10-fordelingsmodellen bør udvides til at gælde alle basisforskningsmidler, hvilket vil tilgodese de mindre velstillede universiteter. Han får forsigtig opbakning fra RUC og AAU, som også vil profitere af en sådan ændring, mens DTU, AU og til dels SDU afviser, at det kan komme på tale at skære den økonomiske kage anderledes, end det sker i dag.

lah

DTU: Helt uenig, teknisk videnskab underfinansieret

Er DTUs rektor enig i analysens fremstilling – at universiteterne ikke gives lige økonomiske vilkår for uddannelsesvirksomheden?

”Nej – og det er ikke en analyse, der laves, men en sammenstilling af tal, som fører til forkerede og fordrejede konklusioner. Man kan ikke forstå de respektive universiteters økonomi og slet ikke foretage sammenligninger, med mindre man er parat til at gå meget mere i dybden, end I gør. Lad mig nævne, at I i opgørelsen af basisbevillinger eller personaleantallene ikke får korrigeret for de store aktiviteter, som DTU eksempelvis har inden for forskningsbaseret myndighedsbetjening, ligesom der ikke korrigeres for en række kommercielle aktiviteter. Derudover får I heller ikke korrigeret for universiteternes meget forskellige forhold omkring husleje, afskrivninger og kapitalposter. I forbindelse med universitetsevalueringen i 2009 gennemførte McKinsey en analyse af universiteternes omkostninger til uddannelse, der nåede frem til, at det både i absolut og relativ forstand er de ’våde’ uddannelser, som eksempelvis ingeniøruddannelserne, der er mest underfinansierede”, svarer rektor Anders Bjarklev.

Er det korrekt, at der i Rektorkollegiet er modstridende synspunkter om dette spørgsmål?

”Jeg tror ikke, at nogen i Rektorkollegiet vil være uenig med mig i ovenstående betragtninger, men i øvrigt kan jeg ikke referere fra vore drøftelser i kollegiet.”

Vil du være med til at ændre på den nuværende måde at fordele universiteternes ressourcer på?

”For så vidt angår fordelingen af offentlige uddannelses- og forskningsmidler, er det nationalt største problem underfinansieringen af teknisk videnskab. Danmark ligger ekstremt lavt i forhold til lande, vi normalt ønsker at sammenligne os med. DTU medvirker meget gerne til en ændret fordeling, der adresserer det problem.”

Aarhus: Uenig, som at sammenligne Rundetårn og tordenskrald

Er AUs rektor enig i analysens fremstilling – at universiteterne ikke gives lige økonomiske vilkår for uddannelsesvirksomheden?

”Jeg er ikke enig i sammenligningen, for det er som at sammenligne Rundetårn og et tordenskrald. Det er forskel i opgaver. AU har store myndighedsopgaver, som udgør omkring 15 procent af vores omsætning. Der er også stor forskel på våde og tørre områder. McKinsey kom jo frem til, at der var underfinansiering på alle områder. Vi overfører 6-7 procent af vores forskningsmidler til uddannelse for at holde niveauet, fordi alle taxametre er for små. Og det kan kun lade sig gøre, fordi vi har så store eksterne bevillinger”, svarer rektor Lauritz Holm-Nielsen.

Stiller det jer så ikke bedre?

”Næ, for vi har jo også andre opgaver. Jeg er simpelthen ikke enig i præmissen om, at vi skulle være rigere end andre. Vi

har jo også en handelshøjskole inden for rammerne, som ikke er meget anderledes end CBS.”

Er det korrekt, at der i Rektorkollegiet er modstridende synspunkter om dette spørgsmål?

”Det kan godt være, der er modstridende holdninger. Men det er ikke en konflikt med grupper på den ene og den anden side.”

Vil du være med til at ændre på den nuværende måde at fordele universiteternes ressourcer – for eksempel ved at fordele alle basismidler efter 45:20:25:10-modellen, som CBS' rektor foreslår?

”Det har ingen gang på jord, for der er rigtig mange argumenter for, at fordelingen er, som den er. Jeg forstår ikke, at det spørgsmål skal rejses nu så få år efter, at alle tilsluttede sig den eksisterende formel. Det er simpelt hen for utålmodigt.”

KU-rektor: Ingen kommentarer

KU's rektor vil ikke svare på spørgsmålene, men henviser i email-svar til Rektorkollegiets formand, SDU's rektor Jens Oddershede.

AAU: Delvis enig, uens vilkår mellem hovedområderne

Er Aalborgs rektor enig i analysens fremstilling – at universiteterne ikke gives lige økonomiske vilkår for uddannelsesvirksomheden?

”Ja. Det er klart, at når man fra politisk side gerne vil have flere og flere uddannede, så er vi nogle institutioner, der kommer i klemme. For de eksterne midler kommer jo ind på særlige områder, men studenterne kommer ind over hele feltet. Og når man så har monofakultære uddannelser, så kommer de til at ligge i hver sin ende af skalaen, som CBS og DTU gør. Det er dyrere at uddanne ingeniører og NAT-folk, så det skal selvfølgelig reflekteres i budget-systemet. Men jeg mener, man bør have en så høj basisbevilling, at man kan sikre alle god, forskningsbaseret undervisning.” svarer **rektor Finn Kjærdsdam**.

Er det korrekt, at der i Rektorkollegiet er modstridende synspunkter om dette spørgsmål?

”Det har været oppe og vende, men der var også enighed om, at det skulle vi ikke røre ved lige nu.

Men det er klart, der vil være institutioner, der kommer i klemme hen ad vejen, det gør vi nok også.

Rektorkollegiet er jo enig om, at 45:20:25:10-modellen er det bedste kompromis for fordeling af basismidler. Ministeriet har så kun brugt den til nye midler. Der skilles vandene – universiteter med traditionelt høje forskningsbevillinger synes, det er udmærket, modellen kun gælder nye forskningsmidler.”

Og hvor står du og AAU?

”Jeg står nok midt i feltet, men jeg synes, det er rimeligt at fordele alle midler efter, hvad man præsterer. På AAU går vi ind for value for money.”

CBS: Helt enig, vi er ultrafattige

Er CBS-rektoren enig i analysens fremstilling – at universiteterne ikke gives lige økonomiske vilkår for uddannelsesvirksomheden?

”Ja, vi er enige i problemstillingen. Og ser man på basismidler pr. produceret STÅ, så får vi faktisk kun det halve af, hvad RUC, som ligger næstlavest, får. Så i den kategori er CBS nærmest ultrafattige”, svarer **rektor Per Holten-Andersen**.

Hvordan kommer det til udtryk?

”For eksempel har vi i udviklingskontrakten med ministeriet aftalt at øge vores antal af undervisningstimer og antallet af fastansatte vipære i forhold til deltidsvipære. De tiltag er så omkostningskrævende, at vi kun kan løfte det ved at bruge af egenkapitalen. Og vi kan se, at i slutningen 2015 har vi ikke råd til at holde niveauet. Så må vi skrue niveauet tilbage til 2012-niveauet igen. Og det er specielt et problem omkring den forskningsbaserede undervisning, fordi CBS af forskellige grunde har mange d-vipære.”

Er det korrekt, at der i Rektorkollegiet er modstridende synspunkter om dette spørgsmål?

”Det skal du spørge de andre rektorer om. CBS har i hvert fald taget problemet op. Vi er enige i Rektorkollegiet om 45:20:25:10-modellen for fordeling af basismidler. Men den model bruges kun på nye basismidler, ikke på de gamle. En mulighed var, at modellen bruges på flere af de basismidler, der uddeles, da alle er enige om, at princippet i den nye model er fornuftigt.”

Kan du finde gehør for det synspunkt i Rektorkollegiet?

”Ikke voldsomt. Men det kan du spørge de andre om.”

SDU: Ukorrekt analyse, men et dilemma

Er SDUs rektor enig i analysens fremstilling – at universiteterne ikke gives lige økonomiske vilkår for uddannelsesvirksomheden?

”Det tal, der står, er formodentlig korrekt. Men man sammenligner æbler og pærer – et rent teknik-universitet med et rent samfundsvidenskabeligt universitet og blandede universiteter. I mine øjne handler problemstillingen ikke om universiteter, men om fag. Det er et faktum, at der er færre midler i nogle grene. Det kan der være rigtig gode grunde til. En anden vigtig faktor er, at to universiteter har fået sektorforskning med ind, og det skal ikke dække undervisning. Rigsrevisionen beskriver klart, at sammenligner man samf’ og hum’-miljøer med hinanden, så ser man ikke den store forskel. Og nogle er alligevel i stand til at trylle flere undervisningstimer frem end andre. Så jeg tror ikke, det er en korrekt analyse”, svarer **rektor Jens Oddershede**.

Er det korrekt, at der i Rektorkollegiet er modstridende synspunkter om dette spørgsmål?

”Der er altid diskussion om fordeling af forskningsmidler. Det er næppe noget, vi nogensinde kan blive enige om i fællesskab. Vi har for ganske få år siden i fællesskab lavet en model til fordeling af basismidler – 45:20:25:10-modellen – og den blev født med adskillige veer. Vi opnåede en vis enighed, men ingen var rigtig tilfredse, så diskussionen om fordelingen af basismidler er der stort set hele tiden.”

Vil du være med til at ændre på den nuværende måde at fordele universiteternes ressourcer på?

”Som formand for rektorerne tager jeg fat på det, rektorerne ønsker, jeg tager fat på.”

RUC: Enig, der er ubalance

Er RUCs rektor enig i analysens fremstilling – at universiteterne ikke gives lige økonomiske vilkår for uddannelsesvirksomheden?

”Jeg er enig i hovedtrækkene, nemlig at der er ubalance mellem universiteterne mellem basisbevillingen og konsekvenserne. Formelt set er der ikke forskel, i og med taxametrene er ens. Men hvis man qua forskellige basisbevillinger har færre forskere, så er forskningsdækningen en smule svagere. For os er konsekvenserne, at vi er nødt til at have flere ansatte undervisere uden forskningsforpligtelser, at vi har sværere

ved at stille op med medfinansiering til eksterne forskningsbevillinger, og endelig har 45:20:25:10-modellen den Matthæus-effekt, at universiteter med høj basisbevilling har nemmere ved at score på de sidste faktorer – eksterne midler, publicering og ph.d.-produktion”, svarer **rektor Ib Poulsen**.

Er det korrekt, at der i Rektorkollegiet er modstridende synspunkter om dette spørgsmål?

”Der er i sagen natur forskellige interesser. Og da der er tale om nulsumspil, så skal nogle have noget, andre skal afgive. Så der er

jo en konflikt. De ved vi alle sammen, og vi og CBS har også italesat det, men det er ikke et stort samtaleemne.

Er det et upopulært emne at bringe op?

”Ja, for det er jo besværligt.”

CBS peger på at 45:20:25:10-fordelingsnøglen også bør gælde alle basismidler?

”Jeg har ikke gjort mig så konkrete tanker omkring det, og jeg vil ikke sige lige nu, at det er en vej frem. Men jeg vil kunne overveje, om det er vejen frem.”

Forskere i strid med Un

Tre DPU-forskere protesterede, da Christine Antorini misbrugte deres forskningsresultater til at fremme sin egen politiske dagsorden

”Christine Antorini er blevet beskyldt for at være ’fræk’, men det er ikke sådan, jeg ser det. Jeg undrer mig bare over, at hun bliver ved med at foregive – med henvisning til vores forskning – at der er sammenhæng mellem antallet af lærertimer og elevernes præstationer” – selv om vores forskning IKKE kan bruges som argumentation for det ...”

Det forklarer **DPU-ektor Jan Mejding**, der sammen med kollegerne Peter Allerup og Louise Rønberg offentliggjorde nogle rapporter, som Ministeriet for Børn og Undervisning selv havde været med til at betale en del af, og som konkluderede, at flere timer ikke i sig selv giver dygtigere elever. Men trods denne konklusion brugte ministeren såmænd rapporterne som argument for regeringens folkeskolereform (december 2012), der bl.a. foreslår flere lærertimer sammen med børnene. Det skete først i en pressemeddelelse og dernæst i et samråd i Folketinget (januar), hvor ministeren fastholdt sin fortolkning.

Pressemeddelelse misbrugte forskning

Stridens kerne – om flere timer i sig selv højner standarden – dukkede åbent op, da de tre forskere gjorde indsigelse mod ministerens pressemeddelelse som misbrug af deres forskning:

”Vores forskning er jo delvis betalt af ministeriet, og vi har haft et udmærket samarbejde med embedsmændene i hele processen. Vi havde offentliggjort vores pressemeddelelse, som var clearret med ministeriet forinden. Men senere samme dag kom så ministeriets pressemeddelelse under overskriften ’Fejlfortolkning ...’ Den pressemeddelelse havde vi ikke set forud, så vi gjorde loyalt ministeriet opmærksom på, at fejlfortolkningen helt lå på deres side”.

Forskerne prøvede at overbevise ministeriet om, at de burde trække

pressemeddelelsen, men forgæves. Et dementi ville afspore debatten yderligere, lød argumentet fra embedsmændene.

Men fra ministeriets pressemeddelelse blev sendt ud, har minister Antorini lagt et politisk spor ud; hun har sin egen (semantiske) fortolkning af forskerens rapport. Og allervigtigst kørte hun den samme plade af ved et åbent samråd i Folketinget, hvor Christine Antorini fastholdt sin udlægning.

Siden har hun nægtet at kommentere sagen yderligere.

’Ministerens grundfortælling

”Ved samrådet gik det for alvor op for os, at vores argumentation faktisk ikke var trængt op gennem ministerie-systemet til ministeren. Det kunne se ud som om, at strategien er, at bare lærertimerne nævnes tilstrækkeligt mange gange, så bliver det til sandhed – og hvad undersøgelserne faktisk siger, går så i glemmebogen”, siger Mejding. ”Måske er

ministeren i god tro, og problemet er, at hendes embedsmænd – og det er ikke dem, vi samarbejdede med – ikke har informeret hende fuldt ud? Eller måske er forklaringen bare, at når en minister har lagt en politisk grundfortælling ud, så bliver det i sig selv vigtigere end videnskabelige rapporter? Og det gør os selvfølgelig lidt harme, at hun kan underkende vores data og konklusioner med en pressemeddelelse”.

Er jeres forskningsresultat et politisk problem for ministeren?

”Det er klart, at hvis en regering har en plan om at ændre folkeskolen, så der kommer flere lærertimer, så er vores forskningsdata ikke bekvemme. Men ellers skete der et sammenfald af flere elementer: Regeringen offentliggør sin plan i oversigtspunkter. Lige efter skal Lærereforeningen og KL forhandle ny overenskomst. Og skal KL opfylde regeringens krav om flere lærertimer, så skal de finde ud af, hvordan det gøres – uden at det koster kassen ...”

“

Undersøgelserne viser, at antallet af undervisningstimer ikke er afgørende for elevernes præstationer – hverken når det gælder læsning eller matematik og natur/teknik

(DPU-forskernes pressemeddelelse 11. dec.)

Undervisningsministeren

Christina Antorini ved fremlæggelse af regeringens store folkeskolereform.

Forskeres troværdighed på spil

Forskerne insisterer på at holde fast i sagens substans.

”Det er et stort system at være oppe mod. Dette kunne måske være fristende at tie stille, for det giver besvær at sige et ministerium og en minister imod”, siger DPU-forskeren. ”Det er ikke behageligt, men alternativet er værre, hvis vi lader fakta i stikken. Hvis vi ikke nu

“

Fejlfortolkning af Timss og Pirls: Flere timer giver alt andet lige bedre resultater ...

To nye rapporter om danske elevers læsefærdigheder er blevet fejlfortolket i pressen. Timss-rapporten konkluderer, at alt andet lige vil yderligere undervisningstid lede til bedre resultater for eleverne

(Undervisningsministeriets pressemeddelelse 11.dec.)

gør indsigtelse, risikerer vi, at misbruget af vores forskningsresultater går videre i eftertiden som det, der retfærdiggjorde et ensidigt fokus på timetallet. Samtidig er det jo vores troværdighed, som er på spil; forskning skal være grundigt bearbejdet og begrundet, ellers udhuler vi jo vores faglighed og autoritet”.

Kollegaen Peter Allerup har sagt, at omkostningerne ved at tie er store: ”Jeg har før prøvet at sidde på mine hænder og kun råbt op i fagtidskrifter, mens en debat rasede. Dengang handlede det om, at man blev dummere af at gå på små skoler – en påstand, der blev markedsført, lige før Lars Løkke Rasmussen (V) skulle gennemføre sin kommunalreform. Konsekvensen blev, at man nedlagde små skoler, selvom min forskning viste, at påstanden var forkert”.

Sagens substans: Bedre kvalitet i folkeskolen

”Ministeren siger, at *’alt andet lige hjælper flere timer, men det skal være af kvalitet’*. Men når hun siger den sidste del af sætningen om kvalitet, så negerer hun den første del. Alt andet lige er der isoleret set nemlig ingen effekt af flere timer”, forklarer Mejding. ”Hendes eftersætning om kvalitet er jo rigtig nok, og netop den har støtte i vores forskningsrapport, for det handler jo om, HVAD der foregår i klasselokalet. Og det er altså uden sammenhæng med antallet af timer”.

Opstår konflikten, fordi forskernes konklusion underminerer regeringens og Antorinis politiske projekt om flere lærertimer?

”Vores konklusion er ubekvem, for den passer i hvert fald ikke til hendes grundfortælling om, at det er vigtigt, at lærerne bruger mere tid med eleverne. Vi siger, at det vigtige er, hvad de tilbringer tiden med, så det er en helt anden – og pædagogisk – boldgade”.

Men hvis flere timer ikke er vejen til kvalitet, hvad er så jeres forslag til en bedre folkeskole?

”En del af den faglige-politiske strid om folkeskolen og om lærernes arbejdstider kommer formentlig til at handle om, hvordan ministeren og KL vil definere ’kvalitet’ i timerne, og hvordan man bedst opnår det”, svarer Mejding. ”Vi kan og skal ikke komme med løsningen, one-size, på folkeskolens problemer, for virkeligheden er mangfoldig,

og udfordringerne er forskellige fra skole, område og elevsammensætning. Men skal jeg overordnet – ud fra min forskningsviden – pege på de vigtigste elementer for kvaliteten, så handler det om lærernes individuelle kvalifikationer og om, at der er ro og orden i klasselokalet, for hvis der ikke er det, så falder kvaliteten ...”.

“

Det er sindssygt vigtigt, at forskere bruger sager som denne her til at diskutere, hvad videnskabelig viden er og ikke er. Man skal tænke på, at forskere og politikere har to forskellige *raisons d'être*: Forskere skaber viden om verden og stræber efter at opnå erkendelse. Politikernes opgave er derimod at finde løsninger på problemer ...

Medieprofessor Maja Horst, KU (til Videnskab.dk)

Sektorforskere og bestillingsforskning

DPU-forskerne er rutinerede forskere og har tidligere arbejdet som ”sektorforskere” på området, og sektorforskning er fra tid til anden blevet beskyldt for at være ”bestillingsforskning”, hvor rekvirenten kunne bestille resultaterne. Men det afviser Mejding blankt:

”Som sektorforsker er det sådan, at man forelægger sine resultater for rekvirenten, før man offentliggør dem. Jeg har dog aldrig været ude for, at en rekvirent har lagt pres på mig for at ændre resultaterne – selv om nogle tydeligvis ikke har været glade for dem! Og jeg har ikke tidligere været ude for, at nogle har villet lave en anden historie, end min forskning kunne bære, som i dette tilfælde”

DPU-lektor Mejding afviser også, at forskerne i forløbet har været udsat for pression fra Undervisningsministeriets embedsmænd. Ledelsen på DPU eller på AU har heller ikke bedt dem om større tilbageholdenhed med kritik af en minister og ministeriet.

”Nej, tværtimod. Vi har klar opbakning til at holde fast i og præsentere vores forskningsresultater ...”

jø

Uni-undervisning – nu også m

Det har været ulovligt at bruge billeder og fotos i undervisningen. Men nu har de fleste uni'er indgået aftale – dog mangler DTU, CBS

Er der noget mere opkvikkende midt i en tør forelæsning end at kunne smække et billede på lærredet? Et flot fotografi, der slår temaet an, eller måske en vittighedstegning, der lige løfter humøret og får pustet lidt liv i forsamlingen. Et nemt, billigt og ofte brugt trick i undervisningen. Og for mange universitetsundervisere bliver det nu tilmed lovligt!

Det er nemlig først for nylig, at der er blevet lavet aftaler mellem en række universiteter og Copydan BilledKunst, som giver undervisere lov til at downloade billeder fra internettet og bruge dem i undervisningen.

Der er aftaler for de fleste uni'er. Dog mangler der underskrevne aftaler på plads med DTU, CBS og IT-universitetet. Omkring DTU er man dog ifølge Copydans juridiske chefkonsulent **Helle Lund Christiansen** så langt med forhandlingerne, at hun regner aftalen for at være så godt som indgået.

Har været ulovligt

Allerede i 2008 tilbød Copydan BilledKunst universiteterne en aftale, der gjorde det lovligt for undervisere frit at downloade og bruge billeder fra internettet. Alligevel var det først for et år siden, at KU som det første universitet indgik en sådan aftale. Siden er fire andre universiteter – AU, AAU, RUC og senest i januar SDU – kommet med på vognen.

Men indtil disse aftaler kom på plads, var det faktisk ulovlig praksis for undervisere på de pågældende steder at bruge billeder overhovedet. Ganske vist har rektorernes formand Jens Oddershede tidligere hævdet, at billedbruget var dækket ind af en tidligere aftale med Copydan omkring kopiering af tekst. Men rektorformanden blev ved samme lejlighed modsagt af **Morten Rosenmeier**, professor i ophavsret ved KU. Den aftale gælder nemlig kun, hvis billedet står i forbindelse med en tekst, man kopierer.

Chefkonsulent hos Copydan, er da heller ikke i tvivl: "Det er rigtigt. Hvis ikke du har fået et helt konkret samtykke fra den fotograf eller kunstner, der har ophavsretten på billedet, så er det ikke tilladt. Det er ulovligt, for nu at sige det, som det er".

Frit download for tyve kroner

Det er BilledKunst-afdelingen i Copydan, der på vegne af en række organisationer for fotografer og billedkunstnere kan forhandle

og tilbyde aftaler om uddannelsesinstitutionernes brug af billeder.

I dag har samtlige gymnasier, handelsskoler og produktionshøjskoler lavet aftaler, ligesom 98 procent af alle folkeskoler. Dermed er det stort set kun på universitetsområdet, at billedet stadig var lidt broget.

Tilbage udestående står CBS og IT-univer-

“

Med sådan en aftale kan alle ved universitetet hente billeder på nettet, vise det i powerpoint-shows, lægge dem ind i opgaver, lægge dem på intranettet – en brug, der ifølge ophavsretsloven ellers vil kræve aftaler med ophavsretshaverne

Copydan

sitetet, som **Copydan BilledKunst** også fører forhandlinger med.

Aftalen er ganske gennemsigtig. Den fastsættes som en pris pr. heltidsstuderende, og den pristalsreguleres år for år. I 2013 er prisen 20 kroner og 7 ører pr. STÅ. Som eksempel havde KU i 2011 en STÅ-produktion på godt 23.000 studerende, hvilket altså medfører en regning fra Copydan på omkring 460.000 kroner.

Ud fra Helle Lund Christiansens synspunkt ikke en voldsom sum penge, når man tænker på, at det giver såvel undervisere som studerende næsten ubegrænsede muligheder for at hente og bruge billeder.

"Det svarer jo ikke engang til at give en isvaffel til hver af sine studerende. Jeg synes i hvert fald ikke, det er dyrt. Med sådan en aftale kan alle ved universitetet hente billeder på nettet, vise det i powerpoint-shows, lægge dem ind i opgaver, lægge dem på intranettet – en brug, der ifølge ophavsretsloven ellers vil kræve aftaler med ophavsretshaverne," siger hun.

Absurd: Kunsthistorie uden billeder

"På Kunsthistorie ville de kunne vise en Rembrandt, og det ville også gå med Monet. Men ingen Picasso, Matisse eller Warhol. Men der er mange fag, hvor det er relevant at bruge fotografier – kommunikation, samfundsfag, historie. Tænk, hvis du skulle lave et foredrag om 11. september ... Og vi har da også konstateret, at der er blevet brugt billeder, selvom der ikke har været en aftale. Vi ved jo godt, hvordan tingene foregår," siger hun.

Aftalen med Copydan BilledKunst betyder, at undervisere og studerende kan bruge næsten alt billedmateriale, der findes på nettet:

- fotos, der ligger på avisernes nyhedssites.
- med en Google-billedsøgning har man et næsten uendeligt billedarkiv til sin rådighed. (Undtagelsen er billeder, der ligger på sites, hvor man skal have abonnement for at komme ind).
- Aftalen dækker også billeder i bøger og andre trykte medier, som man har lov til at scanne ind og bruge i undervisningen eller i opgaver. Det var ikke tilladt før.

Det overordnede princip for aftalen er dog, at alle billeder er til intern brug. Det betyder, at aftalen ikke dækker offentliggørelse af billederne, for eksempel, hvis man bruger dem i en powerpoint-præsentation, som man efterfølgende lægger ud på en almindelig internet-side, som alle kan tilgå: "Nej, det må man ikke. Det kan prisen på 20 kroner pr. studerende ikke holde til. At lægge det helt offentligt ud er en meget stærkere brug. Så der skal nogle særlige aftaler til, og det vil være til en helt anden pris," slutter siger Helle Lund Christiansen.

lah

ed billeder

og IT-uni'

Sådan må du bruge billeder i undervisningen

Undervisere på universiteter, der har indgået BilledKunst-aftale med Copydan må:

- Hente billeder fra åbent tilgængelige sider på internettet
- Indscanne billeder fra bøger, postkort, ugeblade mv.
- Bruge billederne i powerpoint-præsentationer og i opgaver
- Fremstille undervisningsforløb med billeder til smartboards
- Gemme egne præsentationer med billeder på smartboards og genbruge og/eller dele disse undervisningsforløb med andre undervisere på institutionen
- Gemme egne undervisningsforløb, powerpoint-præsentationer, opgaver og opgaveløsninger med billeder på institutionens intranet eller på USB lagermedier
- Indsætte billeder i de studerendes rapporter og opgaveløsninger
- Udveksle digitale undervisningsforløb, opgaveløsninger og rapporter med billeder via e-mail mellem institutionens undervisere og studerende
- Oprette et billedarkiv på institutionens intranet
- Selvom universitetet har en aftale, må man dog stadig ikke:
- Bruge billederne uden for institutionen eller udveksle dem med andre end institutionens undervisere og studerende
- Bruge billederne til andet end undervisningsformål
- Gøre billederne tilgængelige på åbent internet, herunder på institutionens hjemmeside
- Lagre billederne på et intranet, som ikke har adgangsbeskyttelse
- Manipulere eller ændre i billederne

Kilde: Copydan

LÆSERBREV

Selvkritik: Koldau har en pointe

FORSKERforum har i sidste nummer i "Koldaus spredehagl" interviewet to utilfredse ansatte på musikvidenskab i Århus, som ømmer sig oven på Koldau-sagen, og det forstår man jo godt, de har brug for. Til gengæld finder man ikke nogen argumenter i deres smertebehandling, der kan begrunde AU's behandling af Koldau.

Lektor Steen K. Nielsen taler uden nærmere forklaringer om, at han vil have "kvalificeret debat" frem for "spredehagl" og lyder med sådan en formulering mere som en politiker end som en intellektuel debattør. Desuden fortæller han, at Koldau spillede på en falsk modsætning mellem klassisk danselse og tværvideenskabelighed, men det er jo lige præcis denne distinktion, der er til debat, og den føres sandelig ikke kun af Koldau. Nielsens formuleringer falder holdningsmæssigt desuden i direkte forlængelse af dekanens, som næsten samtidig med Koldau-sagen skrev i Weekendavisen, at "bussen er kørt for det klassiske universitet", og så er det jo ligesom om, at Koldau har en pointe.

Endelig hævder Nielsen også, at advarslen til Koldau slet ikke skulle have sammenhæng med hendes offentlige ytringer. Men deri tager han fejl. Jeg husker i al fald tydeligt citater fra dekanens advarselsbrev, hvor denne sammenhæng netop blev beskrevet og betonet.

Endvidere interviewes studieleder Pia Rasmussen. Hun taler om, at Koldaus kritik

var "diffus", selvom den vist var mere fokuseret og principiel end noget, Rasmussen selv har skrevet eller sagt. Ser man endvidere på Rasmussens eget ret begrænsede arbejde, så ligger det i usød forlængelse af det universitetsfaglige grundsynspunkt, der forfægtes af både dekanen og af lektor Nielsen. Koldau var jo lidt efter Rasmussen i sin tid, og man må sige, at Rasmussens svar, ligesom Nielsens, er helt uden flyvehøjde og sans for, hvad kritik er. De lyder bare forvirrede og fornærmede og postulerer en universitetsfaglig simpelhed, som slet ikke er i overensstemmelse med materien.

Derudover nævnes der sådan set ikke nogen principielt angrivelige forhold, hvad angår Koldaus ageren. At et videnskabeligt miljø kan være uenige, og at det kan sætte sig lidt i mødekulturen og arbejdsmiljøet, er en del af vores job. Problemet stammer måske snarere fra tendensen til at reducere kollegers engagerede og offentlige kritik til "ukvalificeret debat", "spredehagl" og "dobbeltspil".

Nielsen og Rasmussen, som man må formode får fri mikrofon i dette interview, bekræfter på deres egen lidt forstemmende måde faktisk hele essensen af Koldaus kritik. Nemlig at fuglene flyver lavt på musikvidenskab og måske også bredere.

Filosof, lektor **Thomas Aastrup Rømer**, DPU-AU

Injurie-sag: Nærkamp om ytring

Det endte med forlig, da Den Danske Forening trak FORSKERforum i retten. Sagen handlede om journalisters og forskeres ytringsgrænser

Hvad må man sige om Den Danske Forening? Kan man vurdere og beskrive den på baggrund af begivenheder, ytringer og medlemmer, der gennem tiden har optrådt i forbindelse med foreningen, eller må man nøjes med at beskrive foreningen som den selv vil beskrives, nemlig som en "ikke-yderligtgående forening"?

Det var humlen i den injurieszag, som Den Danske Forening (DDF) rejste gennem foreningens juridiske konsulent Ole Hasselbalch. Baggrunden var en artikel på FORSKERforum.dk om uredelighedssagen mod eks-psykologiprofessor forsker Helmuth Nyborg. Kernen i uredelighedsanklagen mod Nyborg er, at han har brugt helt uvidenskabelige og politiserede data, som stammer fra DDFs "statistikker" Ebbe Vig. Og derfor beskrev FORSKERforum DDF, og det blev kort gjort sådan: "Den Danske Forening er kendt for at være stærkt indvandringsfjendtlig med racebiologiske teorier, samt at give plads for højreorienterede sympatier helt ud til neo-nazisme og holocaust-benægtelse".

Det skudsmål fik Ole Hasselbalch til at fare i flint og kræve passagen trukket tilbage samt en erstatning på 25.000 kroner. FORSKERforum havde i første omgang beklaget formuleringen som "ubegrundet", men det krævede DDF ændret til "uberettiget", hvilket FORSKERforum nægtede, hvorefter injurieszagen blev anlagt med DDF-krav om erstatning på 25.000 kr.

Efter måneders forhandlinger blev sagen imidlertid forliget ved, at FORSKERforum "tilbagekalder og beklager formuleringen" (se s. 4 i sidste nummer). Retten har efterfølgende afgjort, at hver part afholder egne advokatomkostninger.

Forsker: Chikane skal skræmme forskere og journalister

Ph.d.-stipendiat Chris Holmsted, der forsker i politisk ekstremisme ved Institut for Kultur og Identitet på RUC, har fulgt sagen med interesse og fortolker den som et udtryk for en grænsekamp om journalisters og forskeres ytringsfrihed.

"Som forsker er det meget væsentligt, at man kan bringe sin forskning til torvs. Så det er vigtigt at kunne anvende de betegnelser, der er dækkende. For eksempel at sige, at DDF hører til på den yderste højrefløj. Hvis ikke man kan få lov at kalde en spade for en spade, så giver man et forskningsområde,

der har stor betydning for vores demokrati, mundkurv på. I den forstand kan man opfatte DDFs injurieszag som simpel chikane, der skal skræmme journalister og forskere," siger han, der for Socialministeriet har lavet en kortlægning af den danske højre- og venstre-ekstremisme.

“

Når Neerup Buhl kan være medlem af både DDF og aktiv skribent i bladet DANSKEREN samt være medlem af det seminazistiske Danskernes Parti fremgår det vel klart, at DDF 'giver plads for' neo-nazier. . .

Ph.d.-stipendiat Chris Holmsted

Selv om Den Danske Forening gerne vil omtales som ikke-yderligtgående, mener Chris Holmsted, at foreningen gennem tidens løb har så mange links og forbindelser til højreradikale grupperinger, at FORSKERforums beskrivelse af foreningen – at de er kendt for stærk indvandringsfjendtlighed osv. – faktisk er korrekt.

"Det er et faktum, at foreningen i halvfemserne tiltrak personer med stærkt indvandringsfjendtlige, raceteoretiske og neo-nazistiske synspunkter. For eksempel findes der fotodokumentation fra et møde, hvor nazi-lederen Marcel Schilf deltager, og der er talrige eksempler op igennem halvfemserne," siger Chris Holmsted.

"Den Danske Forening er i halvfemserne den vigtigste gruppering på den yderste højrefløj. Det er den, der støber kuglerne til konfrontationen omkring indvandrere i den periode, og mange yngre højreradikale ser op

Den danske ultra-højrefløj netværker: Psykologiprofessor Helmuth Nyborg brugte politiserede data fra Den Danske Forenings 'rigsstatistikker'. Og i maj 2011 optrådte han såmænd for "Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning" og lod sig her forøve sammen med Daniel Carlsen, formanden for semi-nazipartiet Danskernes Parti (foto: Redox)

til dem. Det er ikke det samme som at sige, at de er nazistiske. Men de har haft nazistiske medlemmer og medlemmer med nazistiske synspunkter, og foreningen har et eftermæle, der refererer til den her periode. Det kan man ikke komme uden om," siger Chris Holmsted.

Han ser det også som en klar indikation, at PET i perioder har holdt skarpt øje med aktiviteterne.

'Giver plads for neo-nazi'er

Det er dog ikke kun i historiebøgerne, der findes forbindelser mellem medlemmer af Den Danske Forening og mere højreekstreme grupper. Dokumentationsgruppen REDOX har i fotos afsløret, at DDF i Århus har brugt personer fra højreekstreme grupper som "sikkerhedspersonale".

Holmsted henviser til et aktuelt eksempel i Peter Neerup Buhl. Han er fremtrædende og jævnlig skribent ved DDFs blad 'DANSKEREN', som Ole Hasselbalch i øvrigt er juridisk konsulent for. Men Neerup Buhl meldte sig i sommer ind i Danskernes Parti, hvilket så fremgik af partiets hjemmeside som en vigtig hvervning.

"Når Neerup Buhl kan være medlem af både DDF og aktiv skribent i bladet DAN-SKEREN samt være medlem af det seminazistiske Danskernes Parti, fremgår det vel klart, at DDF 'giver plads for' neo-nazier. . .", konstaterer Chris Holmsted.

Danskernes Partis formand er Daniel Carlsen, der tidligere har erklæret sig som nazist og været organiseret i Jonni Hansens DNSB. I 2011 brød Carlsen dog ud og stiftede det mere renskede Danskernes Parti, hvor 3 ud af 4 spidskandidater er udbydere fra nazi-organisationen DNSB.

Pressenævnet har frikendt Ekstra Bladet for at kalde Daniel Carlsen og partiet for hhv. "nazist" og "naziparti". Chris Holmsted siger, at de er inspireret af det tyske NPD, som navigerer med seminazi-retorik i et land, hvor nazisme er forbudt: "Jeg mener da også, at de er nationalsocialister, for det er altså svært at se den dybe forskel på DNSB og Danskernes Parti. Det nye parti er en mediestrategi, fordi Daniel Carlsen godt ved, at det er utroligt dårligt for et brand at blive stemplet som nazist", mener Holmsted.

'Giver plads for holocaust-benægtelse

Det mest problematiske i FORSKERforums beskrivelse af DDF er ifølge Chris Holmsted

spørgsmålet om holocaust-benægtelse. Her skal man også tilbage i historien for at finde enkeltmedlemmer af DDF, der åbenlyst benægtede nazisternes folkedrab på jøderne. Men bruges begrebet holocaust i en bredere og mere moderne form, så er der friske eksempler.

”Bruger man begrebet som en bredere reference, der ikke snævert forbeholder ’holocaust’ til jødeudryddelser under anden verdenskrig, men også inkluderer folkemord og etniske udrensninger, så har DDF på sin hjemmeside indlæg, der giver markant støtte til den serbiske udrensning af bosniere, og således også folkemord. Som forsker mener jeg, at der i dag reelt er sket en begrebsmæssig ligestilling af begreberne folkedrab og holocaust, hvor det også er journalistisk forsvarligt at bruge udtrykket bredt. Men det er lidt tynd is, for det kan juridisk vendes og drejes.”

lah

Hasselbalch: ’En grov løgn

Ole Hasselbalch forklarer baggrunden for Den Danske Forening injuriersag med følgende skriftlige udtalelse pr email:

”Den beskyldning, Den Danske Forening gik til retten med, da FORSKERforum ikke trak den tilbage, var en grov, klingrende løgn. Ikke blot belastede den foreningens omdømme. Den slags virker også som indirekte censur, fordi sådanne beskyldninger får godtroende mennesker til at lade være med at sætte sig ind i det, foreningen siger. At en forening med en medlemsskare, hvoraf nogen kom hjem fra KZ-lejrene med De Hvide Busser, forlanger nazi-beskyldninger trukket tilbage, kan vel også vanskeligt undre.

Det følger i øvrigt ikke blot af de pressetiske regler, men også af almindelige principper for hæderlig journalistik, at man ikke fremkommer med ærekrænkende beskyldninger uden først at sikre sig, at de er korrekte.

Beskyldninger som dem, der her var tale om, fra personer eller medier, der fremstiller sig som seriøse, har altid fået og vil altid få os til at reagere.”

”DDF vil ikke filtreres ind i nazi-beskyldninger

- forklarer DDFs Ole Hasselbalch, som dog ikke vil tage stilling til, at et centralt DDF-medlem også er medlem af semi-naziparti.

INTERVIEW

Ole Hasselbalch er en anerkendt juraprofessor inden for arbejdsretten. Men ved siden af det har han været formand for Den Danske Forening (DDF). Og pt. fungerer han som ”juridisk konsulent” for foreningen og er som sådan den egentlige bagmand bag injuriersagen mod FORSKERforum.

Han reagerede med sagsanlæg, da FORSKERforum beskrev DDF som værende ”**kendt for at være stærkt indvandrersjendtlig med racebiologiske teorier, samt at give plads for højreorienterede sympatier helt ud til neo-nazisme og holocaust-benægtere**” som ”en grov løgn”.

Hvorfor anlagde DDF injurie-sag: Mener du, hele sætningen er løgn – for eksempel også at DDF er stærkt indvandrersjendtlig?

”Det er hele sætningen. Vi havde måske ikke anlagt injuriersag for ’indvandrersjendtlig’ alene, men da sætningen hænger sammen, udtrykker den en løgn. Vi er i øvrigt ikke indvandrersjendtlige, vi er fjendtlige imod indvandringspolitikken”, svarer Hasselbalch.

DDF har jo gennem tiden haft medlemmer, der bl.a. er blevet dømt for racisme og har udtrykt holocaust-benægtelse. Set i lyset af de sager, er det så forkert at sige, at I er kendt for at give plads for de sympatier?

”Man kan jo ikke vide, hvad der er inde i folks hoveder, når de kommer og melder sig ind. Det afgørende for en forening er, hvordan den styres, og hvad holdningerne er bag denne styring. Og hos os er det klart, at vi netop ikke giver plads for de sympatier. Hvis folk giver udtryk for de synspunkter, så bliver de smidt ud. Så det er noget vås.”

Foreningens vedtægter: Eksklusionsgrund

Hasselbalch tilføjer desuden, at han ikke mener, at racisme-domme i dag dokumenterer, at der er tale om raceideologiske synspunkter:

”Straffeloven praktiseres i dag på en måde, at man ikke behøver være racist i sædvanlig gammeldags forstand – altså racebiologisk tænkende – for at risikere en dom efter racismeparagraffen. Så de domme kan ikke bruges til noget mere.”

Men medlemmerne og sagerne har været der. Så historisk set, er det så også noget vås?

”Ja. Det er også vås, hvis man ser det historisk. Vi har overhovedet ikke haft de

eksempler de sidste 10-15 år. De stammer fra begyndelsen af halvfemserne, og der blev ryddet op i de få, der dukkede op, så snart de blev kendt”, siger Hasselbalch og refererer desuden til foreningens vedtægter, hvor det fremgår, at det er eksklusionsgrund, hvis man er eller har været medlem af ekstremistiske organisationer, herunder nazistiske.

’Beskæftiger os ikke med de mennesker ...

Kan man være medlem af Danskernes Parti og Den Danske forening samtidig?

”Aner det ikke. Det eneste, jeg ved om Danskernes Parti er, at Jyllands-Posten omtaler dem som et udbrøderfortagende fra nynazisterne. Vi har ikke beskæftiget os med de mennesker, og dukker de op, bliver de vurderet ud fra, hvad de siger og foretager sig.”

Et af jeres medlemmer, der skriver i jeres blad DANSKEREN – Peter Neerup Buhl – har jo meldt sig ind i Danskernes Part?

”Jeg kender ikke vores medlemsliste. Buhl har skrevet i bladet og siddet i styrelsen, som han måtte forlade, da hans politiske ambitioner tog en retning, den øvrige styrelse ikke kunne godkende. Men at tro, at han skulle være nazist er – undskyld – idiotisk.”

Forlig: ’DDF har fået vores vilje

Hvorfor indgik DDF forlig med FORSKERforum?

”Vi har fået vores vilje. Udtalelsen er trukket tilbage.”

Men sagen er forligt, og retten har afgjort, at hver part skal békoste egne udgifter. Var det hele så ikke stor ståhej for ingenting?

”For mig er omkostningsspørgsmålet temmelig ligegyldigt.”

Hasselbalch udtalte en gang med et smørret grin til Weekendavisen, at DDF forventede at kunne finansiere jeres aktiviteter med de erstatninger, DDF regnede med at få i injuriersager. Ser DDF den slags sager som indtægtskilde?

”Nej. Vi har ikke villet filtreres ind i nazi-beskyldninger, så kom de fra kilder, der kan blive taget seriøst, så har vi ført injuriersager. Men den sidste sag ligger helt tilbage til 2000. Siden har der ikke været nogen”, siger Ole Hasselbalch.

lah

TEST: Rektors tilgængelighed?

Hvor nemt/svært er det at få interview med rektor i en kontroversiel sag?

UIDENSKABELIG TEST

På nogle uni'er stiller rektor uden videre op, når FORSKERforum – eller andre medier – ringer for at få et interview. På andre universiteter er det dog svært at komme til at interviewe beslutningstagere, dvs. rektor, prorektor, dekaner eller institutledere.

Senest oplevede FORSKERforum, at CBS' ledelse – de ansvarlige rektor, prorektor og institutleder – nægtede at stille op til interview om den kontroversielle udnævnelse af eks-dept.chef. Peter Loft til adj.profsor. FORSKERforums ønske om interview blev simpelthen afvist af CBS-ledelsens pressemedarbejder.

Sagen er langtfra atypisk, for uni'erne har fået velvoksne kommunikationsenheder, og de skal retfærdiggøre sig. Og det sker overfor journalister på forskellig måde. Den venlige udlægning af deres funktion er, at de skal agere hjælpsomme guider. Den lidt mere grumsede er, at de agerer "sluser" for beslutningstageren. Og den uvenlige udlægning er, at de er "gatekeepere", dvs. vagtfolk, som helst ikke skal slippe nogle igennem til beslutningstageren – som det skete på CBS.

FORSKERforums test: Danmarks fattigste uni?

For at teste, hvor tilgængelig rektorerne på de enkelte uni'er er, når der stilles kontroversielle spørgsmål, lavede FORSKERforum en enquete blandt rektorerne. Alle blev kontaktet på samme måde, dvs. gennem rektors forkontor med udtrykkelig anmodning om et interview med rektor. FORSKERforum registrerede derefter, hvad der skete på hvert uni, dvs.

- om hvor sagen så blev sendt hen: direkte til rektor, til en anden beslutningstager e.a. – eller om sagen blev håndteret af kommunikationsafdelingen/pressemedarbejderen/informationschefen
- om der blev stillet krav om oplysning om, hvad sagen handlede om (evt. via spørgsmål fremsendt pr. email)?
- om hvor hurtigt kontakten til rektor blev etableret/afvist/henvist?
- Krævede rektor gennemsyn af artiklen?

For at sikre, at rektorerne ikke skulle stille op til en konstrueret sag, men til en rigtig kontroversiel sag – som absolut har såvel offentlighedens som rektorernes interesse – blev testen gennemført i forbindelse med MÅNEDENS ANALYSE (se side 20).

Baggrund: Kommunikationsfolks funktioner

Testen blev gennemført, idet det er FORSKERforums oplevelse, at beslutningstagerenes tilgængelighed er meget uens.

Afvisning af interview kan skyldes simpel travlhed hos beslutningstagerne. Sagen ender hos kommunikationsafdelingen. Og her træder ofte nogle sær-mekanismer i kraft: Nogle steder afvises interview med henvisning til stedets kommunikationspolitik, som siger, at institutledere ikke må udtale sig, men kun overordnede. Andre steder sker der det, at kommunikationsafdelingen overtager sagen og indleder en forhandling med journalisten.

Rationelt set skulle de ansatte her – informationsmedarbejdere, presseansvarlige, kommunikationschefen selv – vel egentlig blot guide journalisten igennem til beslutningstageren, dvs. den, som har ansvaret for den specifikke forvaltning.

Men så simpelt er det langtfra altid. Ofte starter nemlig i kommunikationsleddet en større forhandling om, hvad sagen handler om. K-medarbejderen har oftest ingen saglig ekspertise, men kræver alligevel at få oplyst journalistens præcise ærinde, og her kan der så indledes en længere forhandling (*Hvad handler den om? Kan du sende spørgsmålene pr. email? Kan jeg ikke klare det? Vil du ikke snakke med en anden, fx HR-chefen eller andre, som ikke er beslutningstagere osv.*). Hvis journalisten så fremsender præcise spørgsmål pr. email, ender det ofte med, at uni-lederen svarer i en formel email, men i e-mailjournalistik kan der ikke stilles opfølgende kritiske spørgsmål...

K-folk: Guider? Sluser? Gatekeepere?

FORSKERforums erfaring er, at danske rektorer har forskellig tilgængelighed, og at pressehåndteringen varierer. Den venlige udlægning af håndteringen er, at den guider journalisten ved at skaffe en aftale med rektor e.a. Den mere grumsede funktion kan være at agere sluse, som skal besvære adgangen til rektor e.a. Og den fjendtlige funktion kan være at agere gatekeeper, dvs. at sørge for, at rektor e.a. ikke bliver stillet kritiske spørgsmål.

JØ

TEST: 5

- til interview, mens 1 afviste og 1 svarede pr. e

Danske rektorer er – overraskende? – nemt tilgængelige, afslører FORSKERforums helt videnskabelige test. Testen blev afviklet, fordi FORSKERforums reportere oplever, at rektorernes og uni'ernes pressehåndtering er meget uens. Men testen gjorde delvis skepsis til skamme: 5 rektorer stillede op til interview, 1 afviste og 1 svarede pr. email, blev testens resultat.

Uden at rektorerne var klar over det, kom de til at deltage i en test af danske rektoreres tilgængelighed, da de blev kontaktet med spørgsmål til MÅNEDENS ANALYSE (se s. 18-22) om landets fattigste universitet.

FORSKERforum henvendte sig til rektorerne for de syv store universiteter i en personlig e-mail fredag den 9. februar om eftermiddagen. Der blev bedt om et interview med rektor, og på baggrund af MÅNEDENS ANALYSE. I mailen til rektorerne selv blev der oplyst tre konkrete spørgsmål i den kontroversielle sag om fordelingen af statens basismiddel-lagkage.

FORSKERforum skrev videre, at interviewet skulle ske inden for den efterfølgende uge, for at vi kunne nå at få kommentarerne med i artiklen.

Flere kommunikationsfolk

Antallet af informationsmedarbejdere og -chefer er steget markant på de danske universiteter i de seneste 5-10 år. Og generelt i samfundet har journalister fået sværere betingelser med at matche de professionelle kommunikatører. I august 2011 afslørede BØRSEN at antallet af PR- og k-folk for første gang oversteg antallet af journalister (8700 mod 8300). konsulentrapporten.

5 rektorer stillede op

mail, viste FORSKERforums test

(Foto: Colourbox/collage af Kem Römer-Brahm)

SDU-rector var hurtigt

Første svar fik vi allerede senere samme fredag. Det var SDU's rektor Jens Oddershede, der som formand for Rektorkollegiet er vant til at udtale sig til pressen om universiteternes forhold, og således også i FORSKERforum. Oddershede skrev personligt i en mail, at han gerne ville udtale sig og bad os aftale tid med hans sekretær. Interviewet blev gennemført om onsdagen.

CBS-rector tilgængelig – igennem pressesekretær

Om mandagen – første arbejdsdag efter forespørgslen blev sendt – var der svar fra CBS og AU. For CBS's vedkommende var det rektors pressechef Mikael Koldby, der ringede for at forhøre sig nærmere om interviewet. Han mente, at rektor Per Holten-Andersen højst sandsynligt ville deltage, og lovede at vende tilbage.

AUs, Aalborgs og RUCs rektorer: Tilgængelige

Senere mandag skriver den personlige assistent for AU's rektor Lauritz Holm-Nielsen, at han også gerne vil deltage, og de vender tilbage med et tidspunkt. Om tirsdagen meddeler AAU's rektor Finn Kjærdsdam gennem sin sekretær, at han gerne vil interviewes, og det fastlægges til fredag.

Efterfølgende rykker vi AU-rektorens personlige assistent for et interview-tidspunkt, og det får Lauritz Holm-Nielsen til selv at ringe senere onsdag eftermiddag, hvor interviewet gennemføres.

RUC-rector: Tilgængelig

Senere rykker FORSKERforum rektorerne på henholdsvis KU og RUC. På RUC tager rektor Ib Poulsen selv telefonen, og vi aftaler interview dagen efter. Og interviewet gennemføres fredag.

DTU-rectoren svarer pr. email

Torsdag vender DTU's rektor Anders Bjarklev tilbage med et skriftligt email-svar på vores spørgsmål. Han svarer således, men efterkommer ikke vores ønske om et mundtligt interview. Og til email-svar er det ikke muligt at stille opfølgende spørgsmål.

KU-rector afviste interview

På KU bliver telefonen taget i rektors for-kontor. Sekretæren lover at vende tilbage, og det sker kort efter med en meddelelse om, at rektor Ralf Hemmingsen henviser til Rektorkollegiets formand Jens Oddershede. Med andre ord ønsker KU-rectoren ikke at svare på spørgsmålene.

Test-konklusion: Bedre tilgængelighed end ventet

FORSKERforums konklusion på testen var, at tilgængeligheden var over forventning. Det lykkedes at få de ønskede mundtlige interview med 5 ud af 7 rektorer. Det var ligeledes positivt, at der var en forholdsvis direkte tilgang til de fleste rektorer. Kun KU-rector Hemmingsen afviste.

Om forløbet kan i øvrigt tilføjes:

- Kun i CBS' tilfælde kom der et mellemled på i form af rektors pressechef, og i dette tilfælde medførte det ikke større komplikationer.
- To af de fem interviewede (CBS' og AU's rektorer) ønskede citatgennemsyn.

FORSKERforums tese var, at flere rektorer ville have valgt at gøre som Hemmingsen, nemlig afvise at udtale sig om et åbenlyst kontroversielt emne og i stedet henvide til en fællesudtalelse fra Jens Oddershede. Om de øvrige rektorer kan have aktuelle, strategiske grunde til at udtale sig, eller om det blot skyldes almindelig åbenhed over for pressen og almenheden, kan FORSKERforum ikke vide noget om.

lah

DILEMMA: Dovne studerende

Hvad skal jeg gøre som underviser i praksis, for der er et dilemma: Enten må den laveste fællesnævner styre, for at få den tunge gruppe med? Eller også skal jeg kynisk undervise de ansvarsfulde og engagerede studerende ud fra en ideel standard – og ignorere den tunge gruppe?

I lærerkorpset diskuterer vi løbende problemet med gruppen af uengagerede, umodne eller ligefrem dovne studerende. Det er meget frustrerende. Hvad gør jeg og mine kolleger med en alt for stor gruppe studerende, som ikke er reelt engagerede i studiet, og som er dødvægt i undervisningen?

Problemet er lammende, fordi det sænker ambitionsniveauet og kvaliteten i studiet. Der er pres på os for at undervise efter laveste fællesnævner. Politikerne har gjort uni' til en parkeringsplads. Politikerne kræver nemlig, at halvdelen af en ungdomsårgang skal optages på en videregående uddannelse, og hermed tvinges vi til at optage nogle, som ikke er modne eller motiverede. Og vores uni-ledelse bliver så nødt til at kræve af os, at vi lægger undervisningsniveauet, så vores uni' ikke kommer ud med grimme frafaldsstatistikker og indtægtstab, så universitetet taber penge, og vi får et dårligt ry hos politikerne.

De uengagerede er unævnelige i den offentlige debat. Vi oplever faktisk, at der stilles mere eller mindre direkte krav om, at selv den dårligste studerende kan rettes op af god undervisning! Og at vi direkte eller indirekte beskyldes for, at frafald skyldes dårlig undervisning, som lærerne altså bare må gøre bedre! Hvad skal jeg gøre? Og hvad skal vi lærere gøre i fællesskab?

Frustreret lektor i klemme

Etikeren: Forklar dem konsekvensen

Universiteterne befinder sig i et samfundsmæssigt trafikknudepunkt, hvor en masse – ofte modstridende – interesser gør sig gældende. Derfor er der rigeligt plads til dilemmaer.

På mit gymnasium var mottoet *Non scholae, sed vitae*. Men det var jo også grundlagt i oplysningstiden (1786), hvor man gjorde op med 'den sorte skole' og i stedet satte på kundskaber, der kunne bruges i praksis (livet). Senere fulgte andre modsætninger: mellem dannelse og uddannelse, gymnasium og realskole, humaniora og naturvidenskab, boglig og ikke-boglig, elite- og masseuniversitet indtil i dag, hvor flere og flere videregående uddannelser får karakter af professionsuddannelser, og skellet mellem universitet og professionskoler dermed er i opløsning.

Bag alle disse modsætninger har der ligget samfundsmæssige interesser, der har trukket uddannelsessystemet i forskellige retninger. Inden for de sidste ca. 50 år er de videregående uddannelser under ét i stigende omfang blevet et mål for en overordnet, økonomisk interesse med vægt på omstillingsparathed, mobilitet og erhvervsretning.

Der er brug for flere og flere, som får en videregående uddannelse. Det glade budskab kan sælges som en demokratisering af adgang til de videregående uddannelser (større social mobilitet, lighed gennem uddannelse mv.), og som en generel opkvalificering af arbejdskraften (højere alment uddannelsesniveau, en mere oplyst befolkning).

På den måde har universiteterne på godt og ondt mistet deres elitære karakter. De indgår i det almindelige arbejdsliv og vurderes af de studerende derefter: Studiet opfattes som

en adgangsbillet til et godt, vellønnet arbejde, men ikke – eller sjældent – som et mål i sig selv. Desuden har de fleste studerende også et arbejde ved siden af studiet og SU (en hel del endda så meget, at de slet ikke kan få SU) foruden naturligvis kærester, venner og ungdomskultur. De skal virkelig holde styr på mange aktiviteter, og deres engagement er spredt over et stort område. Studiet er måske det mindste af dem. De udlever deres egen udgave af *Non scholae, sed vitae*.

Set fra dit perspektiv som universitetslærer fremstår denne spredning i de studerendes engagement som dovenskab. Jeg vil snarere kalde det mangel på fokusering. Selv om jeg ikke vil afvise, at der findes dovne, uengagerede og umodne studerende, så skyldes det manglende engagement nok i de fleste tilfælde strukturelle forhold.

Det findes der ingen mirakelmedicin imod. Det er et arbejdsvilkår, vi som universitetslærere må leve med. Men vi kan sætte foden ned, når det kommer til kvaliteten af vores egen undervisning og eksamination. Ellers går vores faglige etik helt op i limningen.

Det er min erfaring, at det forstår de studerende faktisk godt, når man forklarer dem det. Ingen af dem vil, når det kommer til stykket, have en skod-uddannelse. Ingen af dem ønsker et arbejde, der ikke bliver respekteret. Ingen af dem har lyst til at spille tiden. Fortæl dem, at du har det på samme måde.

Tal til deres etik. Dine formaninger vil ganske sikkert være spildte på nogle af de studerende. Men flere, end du måske nu tror, vil tage dem til sig. De andre må så tage følgerne. Det er fair nok – med klare spilleregler.

DILEMMA-SPALTEN

FORSKERforum forelægger et dilemma, som forskerverdenen har svært ved at tale om. Dilemmaet besvares af to erfarne personer fra uni-verdenen. De er udvalgt ud fra hver deres position som hhv. ETIKEREN og KYNIKEREN. De deltager anonymt og kender ikke hinandens identitet.

Det udvalgte dilemma er inspireret af de anonyme indlæg, som indkom til FORSKERUNDERSØGELSEN 2012.

Kynikeren: Få alle med ...

Jeres problem bekræfter en af kynismens grundteorier, nemlig at vi mennesker ønsker at opnå så mange fordele som muligt ved at anstrenge os mindst muligt. Det gælder naturligvis alle. Både studerende, universitetslærere, universitetsledere, bankdirektører og andre.

Jeg ved godt, at min etiske opponenter ikke vil bryde sig om det, men det billede af den vestlige industrikulturs flittige, sparsomme og samvittighedsfulde individer, som Max Weber lægger frem i "Den protestantiske etik og kapitalismens ånd" holder altså ikke i Dagens Danmark. Det gjaldt efter sigende engang i første halvdel af forrige århundrede. Det var måske dengang, medlemmerne af jeres lærerkorps gik i den stråtekte og blev opdraget til at tro på, at vejen til det gode liv gik gennem flid og arbejdsomhed? Men sådan er det ikke længere! Det mest grundlæggende princip i dansk uddannelsespolitik er "gratisprincippet". Og i 95 ud af 98 danske kommuner lever flere indbyggere i af overførselsindkomst end af egen indkomst. "Uengagerede, umodne eller ligefrem dovne studerende" er kun et logisk produkt af en kultur, hvor mindretallet forsørger flertallet. Eller hvad? Kan det hænge sammen på en anden måde?

Hvis vi prøver at se sagen fra de studerendes ende af bordet, hvor engagerende er undervisningen så egentlig? I stedet for at kritisere, skulle vi måske stille lidt højere krav til os selv. "Don't ask what your students can do for you. Ask what you can do for your students".

Nogle steder er undervisningstilbudet med et skema på fire timer nok lidt for begrænset til at kunne fastholde flid og læringslyst hos de studerende.

Både lærere og studerende ville nok tjene deres egne interesser ved at komme op af skyttegravene og koncentrere sig om at få mest muligt ud af den politiske medvind. Regeringens målsætning om, at 25 procent skal have en universitetsuddannelse, giver lærerne en rimelig jobgaranti og de studerende udsigt til et fagligt interessant arbejdsliv. Så hvorfor jamre? Vi har danskerne med os.

Og vi har en solid egeninteresse i at vise, at universiteterne er satsningen værd. Erfaringen viser, at den politiske hermeneutik er lunefuld. Så lærere og studerende bør stå sammen og vise regering og folketing, at pengene går til et godt formål. De sløve studerende må op af hængekøjen. Og de lærere,

der er groet fast i fordums dårlige vaner, må smide skyklapperne og åbne øjnene for, hvad de studerende anno 2013 virkelig tænder på.

Når det er sagt, må jeg medgive, at det ikke er alle studerende, der har den vilje, der skal til for at gennemføre en universitetsuddannelse. Disse studerende bekræfter den ovenfor nævnte teori om mennesket som en grundlæggende doven dyreart. De vælger den letteste uddannelse i studiekatologet. Springer over hvor gærdet er lavest i undervisningen. Forventer at få de bedste resultater ved eksamensbordet for den mindst mulige indsats. De tilgår universitetet som udsalgskunder tilgår Magasin. Hvad kan man gøre ved dem?

Ignorer dem. Hold dem ude med adgangsbegrænsning. Dump dem. Hold dem ude med stopprøver. Eller smid dem hurtigt videre til et andet universitet med en billig bachelorgrad. Alt sammen fint, hvis det ikke lige havde været for den ubehagelige kendsgerning, at Danmark har brug for dem til sidste mand/kvinde for at klare sig i den globale konkurrence. For slet ikke at tale om, at vi har brug for dem til at sikre vores pension.

Vi kan simpelthen ikke risikere at smide slumrende talenter ud med badevandet. Derfor er det nødvendigt med gedigen innovativ tænkning for at sikre, at de slumrende talenter ikke smutter over på en eller anden overførselsindkomst, før vi går på pension. Vi må stå sammen i kampen for at få alle studerende – også de med begrænset fagligt engagement – over dørtærskelen til konkurrencesamfundets arbejdsmarked. Det er Danmarks og vores egen fremtid som pensionister, der står på spil. Så selv om de dovne studerende på en dårlig dag kan sende universitetets APV-score i bund, må vi holde ud og gøre, hvad vi kan, for at få de sidste med. Det gælder Danmarks fremtid. Og vores egen.

Efterlysning:

Manden er ukendt i forskerverdenen, men slet ikke uvigtig. Når landsdommer Henrik Gunst Andersen lander i FORSKERforums spotlys, er det, fordi han er formand for Uredelighedsudvalget UVVU. Det er det udvalg, som i sensommeren lavede en rapportering om hjerneforskeren Milena Penkowa. Og det det udvalg, som fortsat ikke har afleveret sin rapportering om eks-psykologiprofessor Helmuth Nyborg. Nogle meget forargede forskere har indklaget Nyborg for fusk, idet han skulle have kopieret nogle politiserede og absolut uvidenskabelige data, som er produceret af Den Danske Forningsstatistik, Ebbe Dal.

Siden er sagsbehandlingen udviklet sig til en særpræget skandale. Værst er måske, at sagsbehandlingen nu har taget mere end 16 måneder. Der blev klaget i sept. 2011, men først i maj 2012 hold fup-udvalget sit første møde om sagen. Og så regnede klagerne med – og UVVU gav også visse signaler om – at så snart Penkowa-sagen var afgjort i eftersommeren, ville der komme en afgørelse i Nyborg-sagen. Men den kommer bare ikke, og nu er der gået mere end et halvt år.

Fup-udvalget med sine egne regler

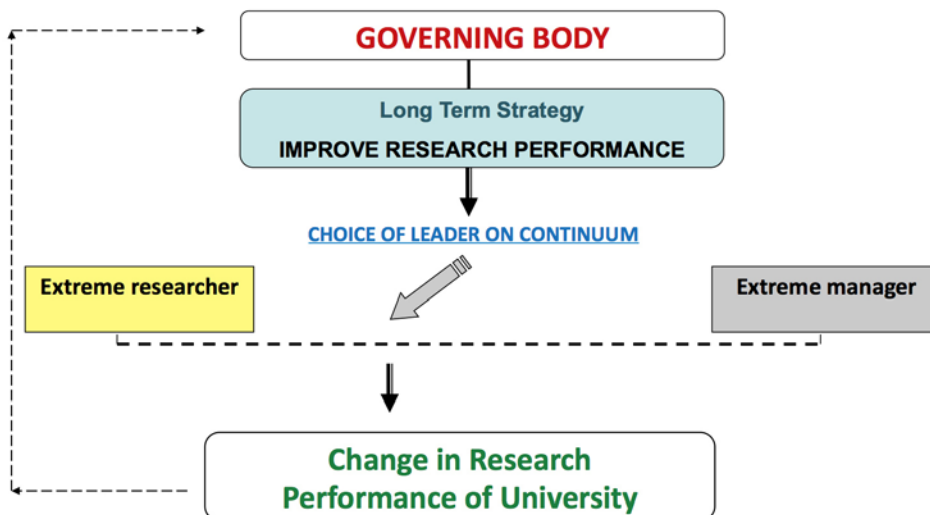
Klagerne har ikke hørt fra udvalget siden 28. juni 2012 og det er brud på UVVUs forretningsorden, som siger, at udvalget senest tre måneder efter modtagelsen af en sag skal oplyse sagens parter om sagens forventede forløb og tidspunkt for sagens afgørelse (forretningsordenens §5).

Det er landsdommer Gunst Andersen som har ansvaret for den særprægede sagsbehandling. Hertil hører, at han har skabt sine helt egne regler for, hvordan UVVU skulle sagsbehandle, og de var helt på tværs af, hvad der ellers gælder for den offentlige forvaltning. Det gav Gunst Andersen en påtale fra Ombudsmanden, med påbud om at få orden på udvalgets forvaltning. Men den er han tilsyneladende ligeglad med.

FORSKERforum beder med mellemrum UVVU oplyse, hvornår Nyborg-sagen forventes afgjort? Men udvalget med sine egne regler er fortsat helt tavst.

Udgiveradresseret maskinel magasinpost id-nr.: 42026
 Alt henvendelse: dm@dm.dk, telefon 3815 6676

Appointment of a Scholar on a Continuum between Extreme Researcher and Extreme Manager

Top-uni'er ledes af topforskere ...

De bedste uni'er med den højeste videnskabelige kvalitet og præstationer ledes af topforskere. Topforskerne synes at være den bedste garanti for at forbedre de uni'ers præstationer. Når uni'er derfor skal have ledere, bør man søge dem blandt topforskere – i nærheden af 'extreme researchers' – frem for i den anden boldgade hos professionelle djøf'ere – 'extreme managers'.

Sådan lyder anbefalingen fra den engelske uni-ekspert **Amanda Goodall**, og hun illustrerer den grafisk (se continuum ovenfor). Goodall drager sine konklusioner fra en ti år gammel ph.d.-afhandling, hvor hun havde analyseret 100 top-uni'er og 100 business-schools, og især set på 55 engelske uni'ers resultater i den engelske forskningsmåling over tid (RAE 1992, 1996 og 2001). Og hun havde fundet ud af, at der er forbindelse mellem lederens topkvalifikationer og så hans uni's ranking eller citations-succes. Og så havde hun tilmed fundet ud af, at de få institutioner med kvindelige ledere også klarede sig ekstraordinært godt.

Betydningen af forskningslederskab

Goodall optrådte på en konsensuskonference i begyndelsen af februar (arrangeret af Danske Universiteter, Danmarks

Forskningspolitiske Råd og ATV). Den havde titlen "Universiteternes ansvar for Danmarks fremtid – om universiteternes rolle som værdiskabende og værdibærende institutioner".

Her kom hun også med nogle specifikke anbefalinger til Danmark ved at henvise til svenske uni-eksperter, som har prøvet at forklare, hvorfor Danmarks forskningskvalitet går frem, mens den svenske stagnerer:

"Fra Danmark, Holland og Schweiz kan vi lære, at videnskabelig kvalitet fremmes af stabilitet og langsigtet horisont i den nationale bevillingspolitik, og igennem forskningslederskab, som ensporet tracter efter kvalitet ...", refererede hun og konstaterede så: "Hvis Danmark ønsker at opretholde sin position og fortsætte med at producere enestående innovativ forskning, skal man ud over en god bevillingspolitik også sikre sig, at det er topforskere, som er ledere på universiteter og i forskningsråd".

Det var sikkert en konklusion, som fik de tilstedeværende rektorer og forskningsmedlemmer til at ranke sig, selv om de danske rektorer utvivlsomt har været dygtige forskere, men faktisk ikke er plukket blandt Danmark forskerelite – og som sådan egentlig afkræfter Goodalls tese.

Kan middelgode uni'er forbedre kvalitet og ranking?

Hun blev dog stillet forsigtige spørgsmål om gyldigheden. Jens Oddershede – mangeårig rektor på dansk universitet med udmærket middelkvalitet – spurgte således, *om Goodall havde data på, om middelgode uni'er faktisk formår at forbedre kvalitet og rankingplaceringer, og hvordan det så sker?* Men det havde hun ikke undersøgt.

Reporteren spurgte bagefter Goodall, *om det faktisk ikke er sådan, at der er sammenhæng mellem topuni'er som Harvard, Oxford, Cambridge m.fl. og så en høj grad af medbestemmelse til medarbejderne? For eksempel når det handler om udpegning/valg af topledere som rektor og dekaner?*

Først svarede hun undvigende: "Altså, grundlæggende mener jeg, at medbestemmelse er en dårlig ide; man lader jo ikke fængsler lede af fangerne, vel ...", svarede hun. "Men samspillet mellem ledelsen og de menige forskere er selvfølgelig vigtigt, når der udpeges nye ledere. Men jeg har ikke i min undersøgelse set nærmere på 'faculty's' indflydelse ved ledelsesudpegninger ..."

Amanda Goodall optræder ved Videnskaberne Selskabs årsmøde d. 13. marts.